

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Kuljettajakoulutus Ky

Anni Seppänen

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2016
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto

ANNI SEPPÄNEN:
Tilinpäätösanalyysi Kuljettajakoulutus Ky

Opinnäytetyö 62 sivua, joista liitteitä 9 sivua
Huhtikuu 2016

Opinnäytetyössä tutkittiin autokoulualalla toimivan yrityksen taloudellista tilannetta tilinpäätösanalyysin avulla. Tutkimuksessa yrityksestä käytettiin nimeä Kuljettajakoulutus Ky, koska yrityksen virallista nimeä ei haluttu julkistaa. Tavoitteena oli saada mahdollisimman oikea kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja kehityksestä. Tarkoituksena oli analysoida yrityksen taloudellista tilannetta vuosien 2011 – 2013 tilinpäätöstiетоjen pohjalta laskettujen tunnuslukujen avulla. Tutkimusongelmana oli selvittää millainen yrityksen taloudellinen tilanne tarkasteluajanjaksona oli ja miten sitä voi kehittää.

Opinnäytetyö koostuu teoreettisesta viitekehuksesta ja empiirisestä tutkimuksesta. Teoreettinen viitekehys käsittelee tilinpäätöksen ja tilinpäätösanalyysin perusteita. Työn empiirinen osuus toteutettiin laskemalla ja analysoimalla kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden ja tehokkuuden tunnuslukuja kolmelta tarkasteluvuodelta. Yrityksen oman taloudellisen kehityksen lisäksi sitä verrattiin toimialan mediaanilukuihin. Lopuksi yritykselle laadittiin prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi analysoimaan tarkemmin tilinpäätöksen eriä.

Tutkimustuloksena selvisi, että yrityksen taloudellinen tilanne on vakaa. Yritystoiminnan kannattavuus, vakavaraisuus, maksuvalmius ja tehokkuus olivat kaikki hyvällä tasolla. Yrityksellä on hyvät mahdollisuudet laajentaa liiketoimintaansa tulevaisuudessa.

Asiasanat: tilinpäätös, tilinpäätösanalyysi, tunnuslukuanalyysi, prosenttilukumuotoinen tilinpäätös, trendianalyysi.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business and Administration
Financial Management

ANNI SEPPÄNEN:

The Analysis of the Financial Statements of Kuljettajakoulutus Ky

Bachelor's thesis 62 pages, appendices 9 pages

April 2016

The subject of this thesis was to investigate the financial position of the driving school industry. In this thesis the company was called Kuljettajakoulutus Ky because it was not allowed to publish the official name of the company. The objective of this thesis was to obtain the correct image of the company's financial situation and development. The purpose of this thesis was to analyze the financial performance of the company through financial ratios using the company's financial statements for the period 2011-2013. The research problem was to find out what was the company's financial situation was during the period and how it can be developed.

The theoretical section examined the criteria of financial statements and financial statement analysis. The empirical part of the work was carried out by calculating and analysing the profitability, solvency, liquidity and efficiency ratios over three years. The ratios were also compared to the median of the industrial figures. In addition, percentual financial statements and a trend analysis were drawn up for the company to analyse financial statements items more closely.

The findings indicated that the company's financial situation is stable. Profitability, solvency, liquidity and efficiency were all on a good level. The company has good opportunities to expand its business in the future.

Key words: financial statements, financial analysis, statistical analysis, percentual financial statements, trend analysis.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	TILINPÄÄTÖS	7
2.1	Tuloslaskelma	7
2.2	Tase	8
2.3	Toimintakertomus ja liitetiedot.....	9
2.4	Rahoituslaskelma	10
3	TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	11
3.1	Tilinpäätösanalyysin käyttäjät	11
3.2	Tilinpäätösanalyysin vaiheet.....	12
3.3	Tilinpäätöstietojen oikaiseminen	13
3.3.1	Tuloslaskelman oikaiseminen	13
3.3.2	Taseen oikaiseminen	15
3.4	Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös	18
3.5	Trendianalyysi	18
3.6	Tunnuslukuanalyysi	19
3.6.1	Kannattavuus.....	19
3.6.2	Vakavaraisuus	23
3.6.3	Maksuvalmius	25
3.6.4	Tehokkuus	27
3.7	Kassavirta-analyysi	30
4	KULJETTAJAKOULUTUS KY TUNNUSLUKUANALYYSI	31
4.1	Kannattavuus	31
4.1.1	Käyttökate	32
4.1.2	Liiketulos	33
4.1.3	Nettotulos	34
4.1.4	Rahoitustulos.....	35
4.1.5	Oman pääoman tuotto	36
4.1.6	Kokonaispääoman tuotto.....	37
4.2	Vakavaraisuus	37
4.2.1	Omavaraisuusaste.....	38
4.2.2	Suhteellinen velkaantuneisuus	39
4.3	Maksuvalmius	40
4.4	Tehokkuus.....	40
4.4.1	Myyntisaamisten- ja ostovelkojen kiertoaika, pv.....	41
4.4.2	Nettokäyttöpääoma	42
4.4.3	Liikevaihdon muutos.....	43

5	KULJETTAJAKOULUTUS KY PROSENTTILUKUMUOTOINEN TILINPÄÄTÖS	44
5.1	Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma	44
5.2	Prosenttilukumuotoinen tase	46
6	KULJETTAJAKOULUTUS KY TRENDIANALYYSI	48
6.1	Tuloslaskelman trendianalyysi	48
6.2	Taseen trendianalyysi	49
7	POHDINTA.....	51
	LÄHTEET	53
	LIITTEET	54
	Liite 1. Kuljettajakouluus Ky virallinen tuloslaskelma.....	54
	Liite 2. Kuljettajakouluus Ky virallinen tase	55
	Liite 3. Kuljettajakouluus Ky Oikaistu tuloslaskelma	56
	Liite 4. Kuljettajakouluus Ky oikaistu tase vastaavaa.....	57
	Liite 5. Kuljettajakouluus Ky oikaistu tase vastattavaa	58
	Liite 4. Kuljettajakouluus Ky tunnusluku laskut.....	59

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössä toimeksiantajana ja tutkittavana yrityksenä on autokoulualalla toimiva kommandiittiyhtiö, joka on perustettu 2000-luvulla. Yhtiö työllistää tällä hetkellä vain kaksi henkilöä, eli kyseessä on pieni kirjanpitovelvollinen. Yritys tarjoaa ammattitaitoista kuljettajakoulutusta yksityisasiakkaille ja yrityksille.

Yrityksen nuoresta iästä johtuen sille ei ole tehty aikaisemmin tilinpäätösanalyysiä. Siksi taloudellisen tilan kartoittaminen ja liiketoiminnan mahdollisen laajentamisen selvittäminen on tässä vaiheessa tärkeää. Tutkimusmenetelmänä toimii tapaustutkimus, koska se soveltuu parhaiten tilinpäätösanalyysissä käytettäväksi. Tilinpäätösanalyysi antaa tietoa ominaisuuksista ja edellytyksistä, joilla yritys voi toimia tulevaisuudessa. Keskeisimpänä tästä tilinpäätösanalyysistä hyötyvät sen omistajat. Tutkimus pyrkii hahmottamaan yrityksen taloudellisen tilanteen yksityiskohtaisesti sen omistajille.

Aluksi opinnäytetyössä käsitellään tilinpäätöksen ja tilinpäätösanalyysin perusteita alan kirjallisuuden perusteella. Tutkittavan yrityksen tilinpäätösanalyysi toteutetaan vuosien 2011 – 2013 virallisten tilinpäätöstietojen mukaan. Kyseessä on perinteinen tilinpäätösanalyysi, joka koostuu tunnuslukuanalyysistä, prosenttilukumuotoisesta tilinpäätöksestä ja trendianalyysistä. Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi ovat hyödyllisiä työkaluja etenkin yrityksen kulurakenteen ja kehityksen arvioimiseksi. Tutkimukseen syvyyttä tuo toimialavertailu, jonka avulla yritys voi seurata toimialan yleisiä muutoksia ja vertailla itseään niihin.

Opinnäytetyön keskeisimpänä tavoitteena on saada mahdollisimman oikea kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja sen kehityksestä. Tarkoituksena on tutkia yrityksen kannattavuutta, maksuvalmiutta, vakavaraisuutta ja tehokkuutta sekä arvioida niiden kehitystä kolmen vuoden ajanjaksolla. Tutkimusongelmana on selvittää millainen yrityksen taloudellinen tilanne on tarkasteluajanjaksona ollut ja miten sitä voi kehittää.

2 TILINPÄÄTÖS

Tilinpäätöksen laatiminen on jokaiselle kirjanpitovelvolliselle lakisääteinen pakko. Kirjanpitolain mukaan tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka sisältää tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan taseen, tuloksen muodostumista kuvaavan tuloslaskelman, rahoituslaskelman, jossa on annettava selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana; sekä liitetiedot edellisistä. Lisäksi kustakin erästä on esitettävä vastaava vertailutieto edelliseltä tilikaudelta. (Kirjanpitolaki 1336/1997.)

Muiden kuin pienten kirjanpitovelvollisten on liitettävä tilinpäätökseensä toimintakertomus. Toimintakertomus antaa tietoa kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittämisestä ja arvioi yrityksen menestymistä, taloudellista asemaa sekä menestymiseen ja taloudelliseen asemaan vaikuttavia tekijöitä ja riskejä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 15-23.)

Tilinpäätökselle on määritelty kirjanpitolaissa perustehtäviä, joita ovat taloudellisen aseman, tuloksen muodostumisen sekä varojen hankinnan ja käytön kuvaaminen. Tilinpäätöksestä on muun muassa hyötyä yrityksen voitonjaossa. Voittoa jaettaessa täytyy varmistua siitä, ettei se johda maksukyvyttömyyteen. Yksi maksukykyä arvioiva lähde on juurikin tilinpäätöksen perusteella laskettavat tunnusluvut ja niiden antama informaatio maksukyvästä. Kirjanpidon ja tilinpäätöksen luotettavuudella on myös yhteys verotukseen. Verotuksen perustaksi vaaditaan hyvän kirjanpitotavan mukainen tilinpäätös. Yrityksen tulevaisuuden näkymien arvioimisen avuksi käytetään tilinpäätöstietoja. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen avulla voidaan arvioida tulevaa kehitystä ja kehittymismahdollisuuksia. Yrityksen johto tekee usein päätöksiä tutkien edellisten tilikausien tilinpäätöksiä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 15-23.)

2.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelmalla on tärkeitä tehtäviä, joista yksi on selvittää tilikauden voitto. Se antaa myös sidosryhmille, etenkin omistajille ja verottajalle tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta tilikauden aikana. Kirjanpitolain mukaan liiketoimintaa harjoittavan kirjanpitovelvollisen tulee laatia tuloslaskelma kulupohjaisena tai toimintakohtaisena. Näiden kahden erona on lähinnä kulujen vähennysjärjestys. Kulukohtaista tuloslaskelmaa käy-

tetään paljon enemmän kuin toimintakohtaista. Eräs syy kululajikohtaisen tuloslaskelman suosioon on se, että se antaa huomattavasti yksityiskohtaisempaa tietoa yrityksen liikevoiton muodostumisesta (Niskanen & Niskanen 2004, 17 - 19, 28, 38.)

Kululajikohtaisessa tuloslaskelmassa ensimmäinen erä on liikevaihto. Liikevaihto koostuu yrityksen varsinaisen liiketoiminnan myyntituotoista, joista on vähennetty myönnetty alennukset, arvonalisäverot ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot. Liikevaihdosta aletaan vähentää tuotantoprosessin lyhytvaikutteisia kuluja ja poistoja, jotta päädytään liikevoittoon. Liikevoitto on tuloslaskelman ensimmäinen välitulos, joka kertoo yrityksen operatiivisen liiketoiminnan tuloksen ennen rahoitustuottoja ja -kuluja, satunnaisia eriä sekä veroja. Lopulliseen tilikauden voittoon päästään verojen vähentämisen jälkeen. Tilikauden voitolla tai tappiolla on tärkeä virallinen merkitys, sillä se vaikuttaa myös taseen oman pääoman erään. Mikäli tilikaudelta saadaan voittoa, voidaan se jakaa yrityksen osakkaille tai investoida yrityksen liiketoimintaan. (Niskanen & Niskanen 2004, 28 - 37)

2.2 Tase

Tase on yrityksen tilinpäätöksen keskeinen osa ja siitä on oma säädöksensä kirjanpitoasetuksessa. Tasekaava on kaikille kirjanpitovelvollisille sama lukuun ottamatta pieniä kirjanpitovelvollisia, jotka saavat esittää taseensa lyhennettynä. Jokaiselta tilikaudelta on laadittava tase kuvaamaan tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa eli rahoitustilannetta sekä oman ja vieraan pääoman suhdetta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 40, 83.)

Yrityksen tase jakautuu kahteen osaan: Vastaavaa - ja vastattavaa puoliin. Vastaavaa puolelta ilmenee, mistä yrityksen omaisuus koostuu. Se sisältää informaatiota pitkä - ja lyhytaikaisista tuotannontekijöistä, joita yritys käyttää toiminnassaan. Vastaavaa puoli jakaantuu edelleen pysyviin ja vaihtuviin vastaaviin käyttötarkoituksen perusteella. Pysyvät vastaavat ovat sellaisia, jotka tuottavat tuloa jatkuvasti monen eri tilikauden aikana. Vaihtuvat vastaavat ovat omaisuutta, joka kerryttää yritykselle tuloja alle vuoden mittaisella aikavälillä. Taseen vastaavaa - puoli päättyy rahoitusarvopapereihin sekä rahoihin ja pankkisaamisiin. (Niskanen & Niskanen 2004, 38 - 46)

Taseen vastattavaa - puoli puolestaan kertoo, miten yrityksen liiketoiminta on rahoitettu eli se koostuu omasta - ja vieraasta pääomasta. Omaa pääomaa taseessa ovat osakepääoma, erilaiset rahastot ja edellisten tilikausien voittovarot. Taseen vieras pääoma jaetaan pitkä – ja lyhytaikaisiin velkoihin. Pitkäaikainen velka on velka tai velan osa, joka erääntyy maksettavaksi yhtä vuotta pidemmän ajan kuluttua. Lyhytaikainen velka erääntyy vuoden sisällä. Yleisimpiä lyhytaikaisia velkoja suomalaisilla yrityksillä ovat ostovelat ja pitkäaikaiset velat koostuvat pääosin pankkilainoista. (Niskanen & Niskanen 2004, 46 - 50)

KUVIO 1. Taseen rakenne (Lindfors 2009, 47-48, muokattu)

2.3 Toimintakertomus ja liitetiedot

Kirjanpitolaki määrittää tiedot, jotka yritysten tulee antaa toimintakertomuksessa ja liitetiedoissa. Kaikkien yritysten ei kuitenkaan tarvitse laatia toimintakertomusta. Pienet kirjanpitovelvolliset ovat vapautettuja siitä. Kuitenkin pienet yhtiöt voivat halutessaan sen laatia, mutta tällöin on oltava tarkkana siitä, että toimintakertomus täyttää kaikki

kirjanpitolaisten ja muiden lakien asettamat tarkat vaatimukset. Toimintakertomuksessa arvioidaan ja tarkastellaan yhtiön taloudellista asemaa ja tulosta. (Talouhallintoliitto 2015.)

Kaikilta kirjanpitovelvollisilta vaaditaan tilinpäätöksen liitetiedot. Liitetiedot kertovat tarkemmin, tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman kohdista. Ne antavat yksityiskohtaisempaa tietoa luvuista ja siitä miten ne ovat syntyneet. Liitetietojen sisältö riippuu kuitenkin jonkun verran yrityksen koosta, sillä pienten yritysten liitetietojen antamisvelvollisuus on paljon pienempi kuin suurten konserniyhtiöiden. Pienet toiminimet joutuvat ilmoittamaan liitetiedoissa annetut pantit ja velan vakuudeksi annetut vakuudet ja vastuusitoumukset sekä valuuttamääriäisten erien poikkeuksellinen kurssausperuste. Suuret konserniyhtiöt ja osakeyhtiöt ilmoittavat liitetiedoissaan paljon enemmän tietoja. Tällaisten yritysten liitetiedot voivat sisältää kymmeniä eri kohtia. Liitetiedot voivat sisältää esimerkiksi tiedot poistoista, oman pääoman muutoksista, henkilöstöstä, henkilökuluista sekä siitä miten paljon yritys on luovuttanut omaa velkaa vakuudeksi. Henkilöyhtiöiden liitetiedoissa tulee ilmoittaa kummankin yhtiömiehen yhtiöpanokset ja missä suhteessa yhtiömiehet ovat vastuussa yhtiön veloista tai mitä velkoja tai saatavia yhtiömiehillä on. (Leppiniemi & Leppiniemi 2012, 187; Talouhallintoliitto 2015.)

2.4 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on osa yrityksen tilinpäätöstä. Rahoituslaskelma antaa selvityksen yrityksen varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikaudella. Rahoituslaskelmassa tuloslaskelman, taseen ja liitetietojen luvut ryhmitellään uudelleen. Siinä selvitetään tarkemmin, mistä yritykselle on tullut rahaa tilikauden aikana ja mihin saadut rahavirrat on käytetty. Rahoituslaskelmalla on kolme tavoitetta. Se antaa tilinpäätöksen hyväksikäyttäjälle informaatiota siitä miten yritys on saanut ja käyttänyt rahavirtansa, täydentää tuloslaskelman, taseen ja liitetietojen informaatiota ja auttaa yrityksen tulevien rahavirtojen ennakkoinnissa. Rahoituslaskelmasta tulee ilmetä liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. (Alhola, Koivikko, Rätty & Tuominen 2001, 292; Yritystutkimus ry 2011, 58.)

3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Tilinpäätösanalyysi on analyysimuoto, jossa verrataan eri yritysten taloudellista tilaa samalla hetkellä tai tarkastellaan yhden yrityksen taloudellisen tilan kehittymistä eri ajanjaksoina. Tilinpäätöstietoja hyväksikäyttämällä tilinpäätösanalyysissä voidaan tutkia yrityksen kannattavuutta ja taloudellista tilaa. Tilinpäätösanalyysissä taloudellista tilaa tarkastellaan erilaisten menetelmien avulla. Tunnuslukuanalyysi on analyysimuodoista perinteisin, mutta tilinpäätösanalyysin osana tunnuslukuanalyysi sisältää lukuarvojen lisäksi syy-seuraussuhteiden arviointia. (Kallunki & Kytönen 2002, 14; Niskanen & Niskanen 2004, 9-10.)

3.1 Tilinpäätösanalyysin käyttäjät

Tilinpäätösanalyysistä hyötyvät monet erilaiset käyttäjäryhmät. Yleensä kaikkien sidosryhmien tavoite on saada kokonaiskuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Eri käyttäjäryhmillä on kuitenkin omat painotuksen kohteensa siitä, millaista informaatiota ja missä muodossa tilinpäätös tietoja haluavat. (Niskanen & Niskanen 2004, 13; Kallunki & Kytönen 2002, 17.)

Yritys maksaa veronsa vuotuisen tilinpäätöksen vuosituloksen perustella, joten verottaja kiinnostaa erityisesti tämä tieto. Toinen tilinpäätösanalyysin käyttäjäryhmä on osakesijoittajat. He ovat sijoittaneet yhtiöön varojaan ostamalla osakkeita. Osakkeenomistajat hyödyntävät tilinpäätösanalyysiä arvioidakseen yrityksen taloudellista tilannetta ja haluavat näin ollen olla selvillä yrityksen kyvystä maksaa osinkoja. Kolmantena ryhmänä ovat vieraan pääoman sijoittajat eli yritykseen sijoittavat pankit ja yrityksen liikkeelle laskemia joukkovelkakirjalainoja merkitsevät sijoittajat. Vieraan pääoman sijoittajia kiinnostaa etenkin yrityksen vakavaraisuus, mutta myös kannattavuus. Neljäs ryhmä on tavarantoimittajat. He ovat kiinnostuneita yrityksen kyvystä huolehtia lyhytaikaisista veloistaan. Viimeisenä ryhmänä ovat asiakkaat, joille tilinpäätösanalyysin tuottaman informaation tärkeys ei ole niin huomattava. Asiakkaiden kiinnostus tilinpäätösanalyysiä kohtaan riippuu yrityksestä ja tilanteesta. (Kallunki & Kytönen 2002, 17-20.)

KUVIO 2. Tilinpäätösanalyysin käyttäjät ja heitä eniten kiinnostava informaatio (Kalunki & Kytönen 2002, 21, muokattu)

3.2 Tilinpäätösanalyysin vaiheet

Kun tilinpäätösaineisto on saatu kerättyä, seuraavaksi tapahtuu sen muokkaaminen. Ensimmäisenä muokataan analyysin perustietoja, joita ovat tuloslaskelma, tase ja liitetiedot. Aineiston muokkaaminen standardien mukaiseksi on tärkeää, jotta tilinpäätösanalyysi on verrattavissa saman alan muihin yrityksiin. Tilinpäätösaineistojen muokkaaminen on melko yksinkertaista. Se sisältää pääasiassa lukujen uudelleenjärjestelyä standardipohjaan. (Niskanen & Niskanen 2004, 19.)

Seuraavana vaiheena on mittauskohteiden ja analyysimenetelmän valinta tilinpäätösanalyysin suorittajan ja käyttötarkoituksen mukaan. Aineistojen muokkauksella ei ole merkitystä analyysimenetelmän valintaan. (Niskanen & Niskanen 2004, 19.)

Kun analyysimenetelmät ja tekniikat on valittu, aletaan niitä toteuttaa. Menetelmiksi on voitu valita prosenttimuotoinen tilinpäätös, trendianalyysi, tunnuslukuanalyysi ja kassa-

virta-analyysi. Jokaisen meneteltävän avulla tutkitaan yrityksen taloudellista menestystä. Tärkeää on saatujen lukujen arviointi ja syy-seuraus-suhteiden selvittäminen. Saatuja tuloksia on suositeltavaa vertailla saman yrityksen aikaisempien vuosien lukuihin. Kun yrityksen oma taloudellinen tila on analysoitu, voidaan sitä verrata saman alan muihin yrityksiin ja näin nähdä yrityksen taloudellinen tila suhteessa muihin. (Niskanen & Niskanen 2004, 19-21.)

3.3 Tilinpäätöstietojen oikaiseminen

Yritykset voivat soveltaa kirjanpidon normeja jonkin verran harkinnanvaraisten kirjausten kautta. Tämä tarkoittaa sitä, että yrityksillä on mahdollisuus muokata näytettävää tulosta kirjausten avulla. Yritysjohdo voi eri kirjanpidollisin keinoin puuttua vuosituloksen määräytymiseen tarkoituksena saavuttaa taloudellista etua yritykselle tai itselleen. Tämän vuoksi on kehitetty menetelmiä, joilla eri tavoin laaditut tilinpäätökset voidaan oikaista sellaisiksi, että ne sopivat tilinpäätösanalyysiin ja ovat näin myös vertailukelpoisia keskenään. Tilinpäätösoikaisujen tarkoituksena onkin tehdä eri yritysten tilinpäätöstiedot vertailukelpoisiksi. Vertailukelpoisten tietojen perusteella voidaan selvittää yrityksen menestyksellisyyttä kuvaava tulos ja varallisuusasema. Tärkeää tilinpäätösoikaisussa on, että eri vuosille ja eri yrityksille suoritetaan samat oikaisutoimenpiteet, näin saadaan luotettavat lopputulokset. (Kallunki & Kytönen 2002, 42 – 43; Niskanen & Niskanen 2004, 59 – 60.)

3.3.1 Tuloslaskelman oikaiseminen

Tuloslaskelman oikaisujen tavoitteena on antaa yrityksen liiketoiminnan tuloksesta ja kannattavuudesta mahdollisimman oikea ja vertailukelpoinen kuva. Kirjanpitolain mukaan virallisessa tuloslaskelmassa ei esitetä myynti – eikä käyttökate. Oikaistussa tuloslaskelmassa käyttökate kuitenkin esiintyy. Myös muut oikaistun tuloslaskelman välituloksista poikkeavat varsinaisen tuloslaskelman vastaavista tuloksista. Oikaistu tuloslaskelma kertoo liiketuloksen varsinaisen liiketoiminnan kulujen jälkeen, ennen rahoitustuottoja ja – kuluja sekä veroja. Nettotulos puolestaan kertoo tuloksen ennen satunnaisia tuottoja ja – kuluja. Niiden jälkeistä tulosta kutsutaan kokonaistulokseksi. (Niskanen & Niskanen 2004, 61; Yritystutkimus ry 2011, 17.)

Yrityksen liiketoiminnan tuotot -erä pitää sisällään liikevaihdon ja liiketoiminnan muut tuotot. Liikevaihto kertoo myynnin oikaisuerien jälkeisen myyntituoton. Virallisen tuloslaskelman liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan tuotot, jotka liittyvät yrityksen toimintaan ja ovat luonteeltaan samankaltaisia kuin liikevaihto. Tällaisia ovat esim. vuokratuotot, saadut provisiot ja muilta yrityksiltä perityt hallintokorvaukset. Virallisessa tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan myös yrityksen varsinaiseen toimintaansa saamat avustukset. Näitä avustuksia ei oikaista analyysissa, vaan ne käsitellään liiketoiminnan muina tuottoina. Oikaistussa tuloslaskelmassa eri vuosien ja yritysten välistä vertailukelpoisuutta heikentävät olennaiset tai kertaluontoiset liiketoiminnan muut tuotot siirretään satunnaisiin tuottoihin ja niistä aiheutuneet kulut vastaavasti satunnaisiin kuluihin. (Yritystutkimus ry 2011, 18)

Oikaistussa tuloslaskelmassa käyttökate saavutetaan, kun liiketoiminnan tuotoista vähennetään aine- ja tarvikekäyttö, ulkopuoliset palvelut, henkilöstökulut, laskennallinen palkkakorjaus, liiketoiminnan muut kulut ja valmisteveraston muutos. Oikaistussa tuloslaskelmassa aine- ja tarvikekäyttö lasketaan vähentämällä tuloslaskelman aine- ja tavaraostoista niihin liittyvien varastojen lisäys tai lisäämällä niihin varastojen vähennys. Oikaistun tuloslaskelman laskennallinen palkkakorjaus -erä koskee henkilöyhtiöitä ja yksityisiä elinkeinonharjoittajia. Myös osakeyhtiöissä tehdään palkkakorjaus, mikäli omistajien palkkakulut eivät sisälly tuloslaskelman kuluihin. Palkkakorjaus tehdään, jos omistajien työpanos yrityksessä on ilmeinen eikä työpanosta vastaava palkka ole merkitty tuloslaskelmassa kuluna. Tuloslaskelmaa oikaistaessa satunnaisiin kuluihin siirretään virallisen tuloslaskelman liiketoiminnan muissa kuluissa olevat liiketoimintaan kuulumattomat, tuloksen kannalta olennaiset, kertaluontoiset erät. Oikaisu on tarpeellinen vain, kun näitä kuluja vastaavat liiketoiminnan muut tuotot siirretään satunnaisiin tuottoihin. (Niskanen & Niskanen 2004, 62 – 63; Yritystutkimus ry 2011, 20 – 21.)

Oikaistun tuloslaskelman liiketulos muodostuu siten, että käyttökatteesta vähennetään suunnitelman mukaiset poistot, arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä ja vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset. Virallisen tuloslaskelman suunnitelman mukaiset poistot perustuvat yrityksen käyttöomaisuuserien hankintamenoihin ja niiden taloudelliseen käyttöikänsä. Suunnitelman mukaisia poistoja täytyy oikaista, jos virallisessa tuloslaskelmassa tehdyt poistot eivät ole oikeassa suhteessa käyttöomaisuuden määrään ja laatuun tai jos poistoajat ovat selvästi pidempiä kuin kirjanpi-

tolautakunnan suositukset. Tällöin käytetään elinkeinoverolain määrittelemiä maksimipoistoja suunnitelman mukaisina poistoina. Tämä oikaisu näkyy oikaistun tuloslaskelman muut tuloksen oikaisut -erässä. Arvonalentumisella tarkoitetaan tilannetta, kun hyödykkeen luovutushinta on pysyvästi pienentynyt. (Niskanen & Niskanen 2004, 65.)

Oikaistun tuloslaskelman nettotulos kertoo yrityksen tuloksen ennen satunnaisia tuottoja ja kuluja. Nettotulokseen päädytään vähentämällä liiketuloksesta korkokulut ja muut rahoituskulut, kurssierot, sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset, välittömät verot ja sen lisäksi siihen lisätään tuotot osuuksista ja muista sijoituksista sekä muut korko – ja rahoitustuotot. Mahdolliset virallisen tuloslaskelman kurssivoitot tai tappiot siirretään oikaistussa tuloslaskelmassa kurssieroihin. Rahoitustuottoihin sisältyvät käyvän arvon muutokset tulee oikaista kokonaistuloksen alapuolelle tuloksenjärjestelyeriin. Oikaistun tuloslaskelman veroihin sisältyvät virallisen tuloslaskelman tuloverot ja muut välittömät verot. Virallisen tuloslaskelman veroja täytyy oikaista siirtämällä aikaisemmilta tilikausilta saadut veronpalautukset tai maksetut lisäverot satunnaisiin tuottoihin tai kuluihin. Lisäksi välittömiin veroihin sisältyvät satunnaisista tuotoista ja kuluista aiheutuneet verot siirretään satunnaisiin kuluihin ja tuottoihin. (Yritystutkimus ry 2011, 24-25.)

Yrityksen kokonaistulos muodostuu nettotuloksen lisäksi satunnaisista tuotoista ja kuluista. Jos satunnaisiin kuluihin on kirjattu varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvia kuluja, tulee ne palauttaa takaisin liiketoiminnan kuluihin. Kokonaistulokseen lisätään vielä mahdollinen poistoeron muutos, vapaaehtoisten varausten muutos, laskennallinen palkkakorjaus ja muut tuloksen oikaisut, joiden jälkeen päästään lopulliseen tilikauden tulokseen. (Niskanen & Niskanen 2004, 62; Yritystutkimus ry 2011, 26.)

3.3.2 Taseen oikaiseminen

Kuten tuloslaskelman oikaisussa myös taseen oikaisussa pyritään saattamaan erilaisten yritysten taseet vertailukelpoisiksi ja saada oikea kuva yrityksen taloudellisesta asemasta tilinpäätöshetkellä. Tämä tapahtuu poistamalla tilinpäätöksessä tulleiden joustokohtien vaikutukset. (Taloussanommat, n.d.)

Oikaistu tase eroaa paljon alkuperäisestä, joten oikaisu on tärkeä tehdä. Virallisessa taseessa useat erät on esitetty erikseen, mutta oikaistussa taseessa nämä erät on yhdistetty. (Niskanen & Niskanen 2004, 70.)

Taseen oikaisu aloitetaan vastaavaa -puolesta. Ensimmäisenä oikaistaan pysyvät vastaavat, joista ensimmäisenä aineettomat hyödykkeet. Virallisessa taseessa aineettomissa hyödykkeissä voi olla perustamis- tai tutkimusmenoja. Jos näin on, ne oikaistaan. Tutkimusmenoja ei kuitenkaan oikaista siinä tapauksessa, kun niillä on selvästi tuloja kerryttävä vaikutus yritykselle. Aineettomiin hyödykkeisiin on voinut kertyä liikearvoa. Liikearvo tulee oikaista, jos se on osoittautunut arvottomaksi. Muut aineettomat hyödykkeet -erä on myös oikaistava, mikäli siihen sisältyy aktivointikelvottomia kehittämismenoja. Edellä mainittujen aineettomien hyödykkeiden erien oikaisu poistetaan taseen vastaavista ja samalla vastattavaa -puolen omasta pääomasta. Aineettomien hyödykkeiden jälkeen taseessa tulee aineelliset hyödykkeet. Rakennukset, koneet ja kalusto saadaan suoraan virallisesta taseesta. Muut aineelliset hyödykkeet sisältävät virallisen taseen erät, muut aineelliset hyödykkeet ja aineellisten hyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat. Nämä tuodaan myös suoraan sellaisenaan oikaistuun taseeseen, eikä erityisiä oikaisutarpeita tarvita. Sijoitukset kohdassa on tarpeen tehdä oikaisuja. Sisäiset osakkeet ja osuudet -erä on tarvetta oikaista, mikäli yrityksen oma pääoma on menetetty eikä osakkeilla ole arvoa. Tässä tapauksessa osakkeiden arvo poistetaan omasta pääomasta ja osakkeista. Muut osakkeet ja osuudet -kohdalle ei tarvitse tehdä oikaisutoimenpiteitä. Sisäiset saamiset tulee oikaista tilanteissa jossa henkilöyhtiöllä on saamia vastuunalaiselta yhtiömieheltä, velallisen takaisinmaksu on epävarmaa tai lainaaminen on riskisijoitus. Oikaistussa taseessa esiintyy leasingvastuukanta, jota virallisessa taseessa ei ole ollenkaan. Tämä saadaan yleensä virallisen taseen liitetiedoista. Vastaavaa -puolen toinen osa on vaihtuvat vastaavat. Vaihto-omaisuus siirretään oikaistuun taseeseen sellaisenaan. Lyhytaikaiset saamiset puolestaan jaetaan oikaistussa taseessa myyntisaamisiin, sisäisiin myyntisaamisiin, muihin sisäisiin saamisiin ja muihin saamisiin. Viimeisenä vastaavaa -puolella tulee rahat ja arvopaperit, jotka on oikaistussa taseessa yhdistelmä virallisen taseen eristä rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisäämiset. (Niskanen & Niskanen 2004, 70-76.)

Oikaistun taseen vastattavaa -puoli alkaa omasta pääomasta. Osake- tai muu peruspääoma, ylikurssirahasto ja arvonorotusrahassto, muut rahastot – ja kertyneet voittovarot – eriin ei tarvitse tehdä erityisiä oikaisuja. Sen sijaan tilikauden tulosta voidaan joutua

oikaisemaan, jos yritys on soveltanut ennakko-osingon kirjausmenettelyä. Tällöin lisätään osingonjako takaisin voittovaroihin. Oikaistun taseen omaan pääomaan sisältyvät myös pääomalainat, jotka virallisessa taseessa ovat oma eränsä. Oman pääoman jälkeen tulevaa poistoerää on tarvetta oikaista, jos yritys ei ole siirtänyt yhtiöverokannan mukaista osuutta poistoerosta laskennalliseen verovelkaan virallisessa tilinpäätöksessä. Vapaaehtoiset varaukset -erää kohdellaan oikaistussa taseessa samoin kuin poistoerää. Oikaistu tase sisältää kohdan oman pääoman oikaisu, joka koostuu eristä, joilla virallisen taseen omaisuuseriä tai velkoja on oikaistu muualla analyysin yhteydessä. Oikaistun taseen vieraaseen pääomaan kuuluvat pitkä- ja lyhytaikainen vieras pääoma, pakolliset varaukset ja leasingvastuukanta. Nämä jakautuvat edelleen eriin lainat rahoituslaitoksilta, eläkelainat, saadut ennakot, sisäiset velat ja muut pitkäaikaiset velat. Lainat rahoituslaitoksilta -kohdassa on tarvetta tehdä oikaisuja, mikäli ulkomaanvaluuttoihin liittyvät kurssitappiot on virallisessa tilinpäätöksessä kirjattu siirtosaamisiin. Tällöin ne poistetaan sekä siirtosaamisista että omasta pääomasta. Muut pitkäaikaisen vieraan pääoman erät eivät tarvitse oikaisuimenpiteitä. Laskennallinen verovelka on erä, johon siirretään yhtiöverokannan mukainen osuus poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista. Oikaistussa taseessa pakollisiin varauksiin sisältyvät virallisen taseen eläkevaraukset, verovaraukset ja muut pakolliset varaukset. Ne oikaistaan yrityksen taseen ulkopuolisen eläkevastuuvajauksen määrällä ja summa lisätään pakollisiin varauksiin sekä oman pääoman oikaisueraan. Oikaistun taseen viimeinen kohta on lyhytaikainen vieras pääoma. Korolliset lyhytaikaiset velat oikaistaan, jos yrityksellä on factoringluottoa. Tämä tapahtuu lisäämällä taseen ulkopuolinen factoringluotto korollisiin lyhytaikaisiin velkoihin. Lyhytaikaisen vieraan pääoman sisältämä erä muut korottomat lyhytaikaiset velat voi olla tarvetta oikaista, jos niihin on kirjattu ennakko-osingon kirjausmenettelyn mukainen erä. Tällöin kirjataan kyseinen velka takaisin voittovaroihin. (Niskanen & Niskanen 2004, 76-83.)

Taseen oikaisusta yleisesti voidaan todeta, että vastaavaa -puolella leasingvastuu kasvattaa taseen loppusummaa ja siinä järjestellään uudelleen joitakin virallisen taseen eriä. Vastattavaa -puolella oikaisu näkyvät samalla tavalla, mutta lisäksi jotkut oikaisu ovat saattaneet vaikuttaa omaan pääomaan oman pääoman oikaisueraan kautta. Oikaisu näkyvät myös taseen vastattavaa -puolen erien välisinä siirtoina ja joidenkin erien yhdistelemisinä. (Niskanen & Niskanen 2004, 70 - 83)

3.4 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös

Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös yksinkertaisimmillaan sanottuna suhteuttaa tuloslaskelman erät liikevaihtoon ja taseen erät taseen loppusummaan. Prosenttimuotoista tilinpäätöstä voidaan käyttää apuna eri tilanteissa. Sen avulla voidaan arvioida missä suhteessa eri kustannuserät kehittyvät liikevaihtoon nähden ja selvittää miten tuloslaskelman ja taseen keskinäiset suhteet ovat kehittyneet tietyssä aikana. Prosenttimuotoinen tilinpäätös ei kuitenkaan kerro sitä onko jokin erä kasvanut tai pienentynyt absoluuttisesti tietyssä ajanjaksona. Hyödyllisin prosenttimuotoinen tilinpäätös on silloin, kun analysoinnin apuna voidaan käyttää tilinpäätöksen liitetietoja tai yrityksen vuosikertomuksia. Tällöin voidaan tarkemmin selvittää asioiden syy- ja seuraus suhteita. (Niskanen & Niskanen 2004, 87-90, 96.)

Prosenttimuotoista tilinpäätöstä voidaan myös käyttää vertailuna huomattavastikin erikokoisten yritysten välillä, koska prosenttimuotoisena luvut ovat vertailukelpoisia. Kun vertailukohteena on kaksi saman toimialan yritystä, voidaan suhdelukujen avulla vertailla taloudellista menestymistä, kannattavuutta ja vakavaraisuutta. Kuitenkaan eri toimialojen yritysten välillä kulurakenteita ja kannattavuutta ei suositella vertailtavan, koska tällöin kulurakenteet ovat usein erilaisia ja voittoprosentit saavat erilaisia arvoja. (Niskanen & Niskanen 2004, 87-90, 96.)

3.5 Trendianalyysi

Trendianalyysi eli horisontaalinen vertailu on toteutustavaltaan samanlainen kuin prosenttimuotoinen tilinpäätös. Myös trendianalyysissä luvut esitetään prosenttimuotoisena, mutta se laaditaan usealta vuodelta erä kerrallaan siten, että kunkin erän perusvuoden arvoksi asetetaan sata prosenttia ja myöhempinä vuosina toteutuvia arvoja verrataan perusvuoteen. Tämä tapahtuu laskemalla, montako prosenttia myöhempi arvo on perusvuoden arvosta. Trendianalyysiä voidaan käyttää apuna vain yhden yrityksen peräkkäisten vuosien tilinpäätösten vertailuun. Sen avulla voidaan selvittää muun muassa miten yksittäiset tilinpäätöserät ovat kehittyneet tarkastelu ajalla. (Niskanen & Niskanen 2004, 96, 102.)

3.6 Tunnuslukuanalyysi

Tilinpäätösanalyysi pitää yleensä sisällään tunnuslukuanalyysin. Tunnusluvut lasketaan tilinpäätöstietojen perusteella oikaistusta tuloslaskelmasta ja taseesta. Keskeisimpänä tavoitteena tunnuslukuanalyysissä on saada selville tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Ne antavat tietoa yrityksen historiasta ja siitä miten yritys on kehittynyt sekä auttavat löytämään uusia kehityslinjoja. Tunnusluvut ovat myös hyödyllisiä, kun yrityksen taloudellista tilannetta verrataan keskenään. Tilinpäätösanalyysissä voidaan laskea hyvin monenlaisia tunnuslukuja eri käyttötarkoituksiin. Tyypillisesti tunnusluvut jaetaan kuitenkin kolmeen pääryhmään, joita ovat kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnusluvut. Näiden lisäksi voidaan laskea myös yrityksen tehokkuutta mittaavat kiertonopeustunnusluvut. (Kallunki & Kytönen 2002, 73; Niskanen & Niskanen 2004, 110; Leppiniemi & Leppiniemi & Kaisanlahti 2012.)

Kun yrityksen kannalta tärkeimmät tunnusluvut on laskettu, alkaa tunnuslukujen analysointi ja arviointi. Tunnuslukuja on hyvä olla laskettuna usean vuoden tilinpäätöksen perusteella, jotta niillä on vertailukohde. Tunnuslukuja voidaan arvioida ajallisesti poikileikkausanalyysin mukaan, jolloin yritystä verrataan tietynä vuonna muihin samaa toimialaa edustaviin yrityksiin tai aikasarja-analyysillä, jolloin seurataan yrityksen omaa kehitystä pitkällä aikavälillä. Tyypillistä on myös verrata tunnuslukuja Yritystutkimusneuvottelukunnan normiarvoihin, josta löytää toimialojen perusarvot tunnusluvuista. (Niskanen & Niskanen 2004, 111-112.)

3.6.1 Kannattavuus

Yrityksen kannattavuus tarkoittaa yrityksen kykyä tuottaa liiketoiminnallaan enemmän tuloja kuin tuloihin käytettyjä menoja. Kannattavuutta pidetäänkin yrityksen tärkeimpänä toimintaedellytyksenä. Absoluuttista kannattavuutta voidaan mitata liiketoiminnan tuottojen ja kulujen erotuksena. Suhteellinen kannattavuus puolestaan saadaan suhteuttamalla voitto sijoitettuun pääomaan nähden. Kannattavuuden tunnusluvut jaetaan yleensä katemittareihin ja tuottomittareihin. Liikevaihtoon suhteutettuja katemittareita

ovat muun muassa käyttökate-, liiketulos-, nettotulos- ja rahoitustulosprosentti. Pääomaan suhteutettuja tuottomittareita ovat puolestaan oman pääoman tuotto-, sijoitetun pääoman tuotto- ja kokonaispääoman tuotto-%. (Kallunki & Kytönen 2002, 74; Niskanen & Niskanen 2004, 112; Yritystutkimus ry 2011, 60; Balance Consulting 2016.)

Käyttökateprosentti

$$\frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

Käyttökate saadaan lisäämällä liiketulokseen poistot ja arvoalentumiset. Käyttökateprosentti kertoo ennen poistoja ja rahoituseriä saavutetun liiketoiminnan tuloksen. Käyttökateelle on hankala asettaa yleisiä ohjearvoja. Sen tasoon vaikuttavat paljon yrityksen toimiala ja pääomarakenne. (Yritystutkimus ry 2011, 61.)

Yritystutkimus ry (2011, 61) kuvaa käyttökateprosenttien jakautumista eri toimialojen välillä seuraavasti:

teollisuus: 5-20 %

kauppa: 2-10 %

palvelu: 5-15 %

Liiketulosprosentti

$$\frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

Liiketulos saadaan oikaisusta tuloslaskelmasta. Liiketulosprosentti kertoo kuinka paljon liiketoiminta on tuottanut tulosta ennen rahoituseriä ja veroja. Tunnusluku soveltuu yksittäisten yritysten kehityksen seuraamiseen, toimialavertailuun ja joissain tapauksissa jopa eri toimialojen vertailuun. Liiketulosprosentin hyvyteen vaikuttavat yrityksen velan ja oman pääoman määrä, sillä liiketuloksellaan yrityksen tulisi kattaa sen erilaiset rahoituskulut. Mitä enemmän pääomaa yrityksellä on, sitä suurempi liiketulosprosentin

tulee olla. Negatiivinen liiketulos kertoo yleensä yrityksen operatiivisista vaikeuksista. (Yritystutkimus ry 2011, 61; Balance Consulting 2016.)

Yritystutkimus ry:n (2011, 62) antamat ohjearvot liiketulosprosentille:

yli 10 %	hyvä
5 – 10 %	tydyttävä
alle 5 %	heikko

Nettotulosprosentti

$$\frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

Nettotulos voidaan laskea lisäämällä liiketulokseen rahoitustuotot ja vähentämällä näistä rahoituskulut ja verot. Nettotulosta pidetään yleisesti yrityksen varsinaisen toiminnan tuloksena ja sen avulla siis mitataan yrityksen toiminnan katetta, kun säännölliset tuotot ja kulut on ensin huomioitu. Nettotuloksesta voidaan nopeasti katsottuna päätellä onko yrityksen toiminta kannattavaa. Nettotuloksen tulee olla positiivinen jolloin myös tunnusluku on positiivinen, jotta toiminta olisi kannattavaa. Pääomarakenteen vahvistamispyrkimys ja voitonjakotavoite määrittelevät sen onko nettotulos riittävä. (Yritystutkimus ry 2011, 62; Balance Consulting 2016.)

Rahoitustulosprosentti

$$\frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

Rahoitustulos saadaan lisäämällä nettotulokseen poistot ja arvonalentumiset. Rahoitustulos kertoo kuinka paljon yritys tuottaa liiketoiminnallaan tulorahoitusta. Rahoitustuloksen avulla yrityksen tulisi selviytyä maksamaan lainojen lyhennykset, investointien omarahoitus, käyttöpääoman lisäykset ja voitonjako omalle pääomalle. Yrityksen tulisi saada aina vähintään positiivinen rahoitustulos, jotta se voi kattaa kaikki rahoituskulun-

sa. Rahoitustulosprosenttia on hankala vertailla yritysten välillä, koska se on toimialakohtainen. (Yritystutkimus ry 2011, 62; Balance Consulting 2016.)

Oman pääoman tuotto prosentti

$$\frac{\text{Nettotulos (12kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin}} \times 100$$

Oman pääoman tuotto prosentti eli ROE arvio yrityksen kykyä tehdä lisäarvoa omistajien sijoittamalle pääomalle. Tunnusluvusta selviää kuinka paljon yhtiön omalle pääomalle on kertynyt tuottoa tilikauden aikana. Oman pääoman tuotto prosenttin tavoite riippuu omistajien asettamasta tuotto vaatimuksesta. Vieraan pääoman lisäksi yrityksen tulee saada tuottoa myös omalle pääomalle. Mahdolliset arvonkorotukset voivat vaikuttaa oman pääoman tuotto prosenttiin. (Yritystutkimus ry 2011, 65; Balance Consulting 2016.)

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti

$$\frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12kk)}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$$

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti eli ROI mittaa yrityksen suhteellista kannattavuutta. Tunnusluku siis kuvaa yrityksen korkoa tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle kertynyttä tuottoa. Luku sopii parhaiten vertailukohteeksi yrityksen keskimääräisiin pääomakustannuksiin. Eri yritysten kesken vertailtavuus on hankalaa, koska tilinpäätöstiedot voivat olla riittämättömiä vieraan pääoman jakamiseksi korolliseen ja korottoman vieraaseen pääomaan. Ongelmia tunnusluvun kehityksen arviointiin voivat tuoda suuret investoinnit ja arvonkorotukset. Sijoitetun pääoman tuotto prosenttin tulisi olla vähintään 10 prosenttia, jotta se on tyydyttävä. (Kallunki & Kytönen 2002, 76; Yritystutkimus ry 2011, 65; Balance Consulting 2016.)

Kokonaispääoman tuotto prosentti

$$\frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12kk)}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin}} \times 100$$

Kokonaispääoman tuotto prosentti eli ROA mittaa yrityksen kykyä tuottaa voittoa yritystoimintaan sitoutuneelle pääomalle. Tunnusluku vertaa tulosta ennen rahoituskuluja ja veroja suhteessa koko pääomaan, joka on sitoutunut yritykseen. Luku soveltuu toimialojen väliseen vertailuun, mutta vertailukelpoisuutta voi vaikeuttaa se, että eri yritykset ovat voineet tehdä eri tavoin arvonkorotuksia. Arvonkorotukset voivat saada aikaan myös sen, että yrityksen sisällä vuosien välinen vertailu hankaloituu. (Yritystutkimus ry 2011, 63-64; Balance Consulting 2016.)

Yritystutkimus ry:n (2011, 64) antamat ohje arvot kokonaispääoman tuotto prosentille:

yli 10 %	hyvä
5 – 10 %	tydyttävä
alle 5 %	heikko

3.6.2 Vakavaraisuus

Yrityksen vakavaraisuus kuvaa sen kykyä selviytyä maksuistaan pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuus kertoo yrityksen pääomarakenteesta eli oman ja vieraan pääoman suhteesta kokonaispääomaan. Yrityksen toiminta on vakavaraista, kun se pystyy omalla pääomallaan kattamaan vieraasta pääomasta syntyneet korkomaksut. Korkomaksut tulisi pystyä maksamaan myös taloudellisesti huonoina ajankohtina ja ilman, että yrityksen oman liiketoiminnan jatkuvuus vaarantuisi. Valtava vieraan pääoman määrä ja suuret korkomaksut voivat viedä yrityksen taloudelliseen kriisiin ja vakavaraisuus on tällöin heikko. Tyypillisimpiä vakavaraisuuden tunnuslukuja ovat omavaraisuusaste, nettovelkaantumisaste ja suhteellinen velkaantuneisuus. (Kallunki & Kytönen 2002, 80; Niskanen & Niskanen 2004, 130; Yritystutkimus ry 2011, 68; Balance Consulting 2016.)

Omavaraisuusaste

$$\frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$$

Omavaraisuusaste kuvaa yrityksen omien varojen osuutta sen koko varallisuudesta. Tunnusluku kertoo yrityksen vakavaraisuudesta, tappionsietokyvystä ja pitkän aikavälin sitoumuksista pärjäämisestä. Korkea omavaraisuusaste kertoo, että yrityksen liiketoiminta on rakennettu vakaalle pohjalle ja sillä on hyvät mahdollisuudet selviytyä vieraan pääoman maksuista. Korkea omavaraisuusaste takaa myös suuremman liikkumavapauden yritykselle, koska sen riippuvuus suhdanteista ja muista toimintaympäristön muutoksista on paljon vähäisempi. Omavaraisuusasteen suuruuteen vaikuttaa huomattavasti yrityksen ikä. Nuoret yritykset ovat usein paljon velkaantuneempia kuin vanhemmat yritykset, mikä heijastuu nuorten yritysten hyvällä tasolla olevaan omavaraisuusasteeseen. (Kallunki & Kytönen 2002, 80; Yritystutkimus ry 2011, 66; Balance Consulting 2016.)

Yritystutkimus ry (2011, 67) antaa omavaraisuusasteelle seuraavat ohjearvot:

yli 40 %	hyvä
20 – 40 %	tydyttävä
alle 20 %	heikko

Nettovelkaantumisaste

$$\frac{\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Oikaistu oma pääoma}}$$

Nettovelkaantumisaste kuvaa korollisen vieraan pääoman ja oikaistun oman pääoman suhdetta toisiinsa. Näin ollen se myös mittaa yrityksen velkaantuneisuutta. Korolliseen vieraaseen pääomaan luetaan kaikki vieras pääoma, josta on maksettava korkoa, eli se pitää sisällään pitkäaikaisen vieraan pääoman ilman saatuja ennakkoja, korolliset lyhytaikaiset velat ja muut sisäiset korolliset velat. Korkea tunnusluvun arvo kertoo siitä, että yritys on velkaantunut. Kun tunnusluvun arvo on alle yksi, voidaan velkaantumisen

tilannetta pitää vielä hyvänä. Jos tunnusluku on negatiivinen, tarkoittaa se sitä, ettei yrityksellä ole nettovelkaa. (Yritystutkimus ry 2011, 68; Balance Consulting 2016.)

Suhteellinen velkaantuneisuus

$$\frac{\text{Oikaistun taseen velat} - \text{saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto (12kk)}} \times 100$$

Suhteellinen velkaantuneisuus on vakavaraisuuden tunnusluku, joka mittaa yrityksen velkojen suhdetta liikevaihtoon. Suhteellinen velkaantuneisuus sopii paremmin vakavaraisuutta mittaamaan kuin omavaraisuusaste, jos vertailun kohteena olevien yritysten käyttöomaisuus on eri-ikäistä tai poistomenetelmät poikkeavat toisistaan. Tunnusluku voidaan laskea myös oikaisemattomista tilinpäätöstiedoista, koska siinä ei käytetä tilinpäätöseriä, joihin tilinpäätöksen joustokohdat voivat vaikuttaa. Suhteellinen velkaantuneisuus sopii saman toimialan yritysten väliseen vertailuun. (Kallunki & Kytönen 2002, 82; Yritystutkimus ry 2011, 67; Balance Consulting 2016.)

Yritystutkimus ry (2011, 67) asettaa suhteelliselle velkaantumiselle seuraavat ohjearovot tuotannollisille yrityksille:

alle 40 %	hyvä
40 – 80 %	tydyttävä
yli 80 %	heikko

3.6.3 Maksuvalmius

Maksuvalmius tarkoittaa yrityksen kykyä suoriutua lyhytaikaisista juoksevista kuluista kuten palkoista ja tavaraostoista. Ihanteellista olisi, että yritys pystyy hoitamaan maksunsa ajallaan ja mahdollisimman edullisesti. Kun yrityksen maksuvalmius on kunnossa, voidaan antaa kassa-alennuksia eikä sekkilimiittiä tarvitse käyttää. Huonosta maksuvalmiudesta puolestaan kertoo erääntyneet maksut, maksetut yliaikakorot ja kallis lyhytaikainen lisärahoitus. Kuitenkaan liian korkea maksuvalmius ei ole suositeltavaa,

koska se sitoo yrityksen omaisuutta huonosti tuottavaan kassareserviin. Tyypillisimpiä maksuvalmiuden tunnuslukuja ovat quick ratio ja current ratio. (Kallunki & Kytönen 2002, 84; Yritystutkimus ry 2011, 71; Balance Consulting 2016.)

Maksuvalmius voi olla joko staattista tai dynaamista. Staattisesti taseesta lasketuilla mittareilla maksuvalmiutta tarkastellaan tietyinä ajankohtana, joka on yleensä tilinpäätös hetki ja verrataan nopeasti rahaksi muutettavan omaisuuden suhdetta lyhytaikaisiin velkoihin. Dynaaminen maksuvalmius mitataan rahavirroista, jolloin tarkastellaan tulo-rahoituksen riittävyttä maksuvelvoitteiden hoitamiseen tilikauden aikana. (Yritystutkimus ry 2011, 71; Balance Consulting 2016.)

Quick ratio

$$\frac{\text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankki saamiset} + \text{rahoitusarvopaperit}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakot}}$$

Quick ratio mittaa yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisista veloistaan pelkällä nopeasti rahaksi muutettavilla omaisuuserillään. Yrityksen quick ratio ei saa olla liian heikko, koska silloin sillä ei ole käytettävissä varoja yllättäviin menoihin. Tunnuslukua arvioitaessa sitä voidaan verrata myös saman toimialan yrityksiin tunnuslukuihin. Quick ratiota analysoidessa kannattaa tarkastella etenkin sen kehitystä, mutta myös alan keskimääräisiä maksuaikoja ja tunnusluvun suhdetta yrityksen ostovelkojen kiertoaikaan. (Yritystutkimus ry 2011, 71; Balance Consulting 2016.)

Yritystutkimus ry (2011,71) antaa quick rationille seuraavat ohjeet:

yli 1	hyvä
0,5 – 1	tydyttävä
alle 0,5	heikko

Current ratio

$$\frac{\text{Vaihto} - \text{omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Current ratio on tilinpäätöksen maksuvalmiutta ja rahoituspuskuria mittaava tunnusluku. Current ratio on staattinen luku eli kuvaa tilannetta tilinpäätöshetkellä. Tässä tunnusluvussa myös vaihto-omaisuus otetaan mukaan lyhytaikaisista velvoitteista selviämiseksi. Tunnusluvun tulkinnassa on huomioitava vaihto-omaisuuden arvioinnin epävarmuus. Luvun kehitystä on tärkeää tarkkailla. Se soveltuu sekä yksittäisten yritysten että saman toimialan väliseen vertailuun. (Yritystutkimus ry 2011, 71-72; Balance Consulting 2016.)

Yritystutkimus ry (2011, 72) antaa current rationille seuraavat ohjearvot:

yli 2	hyvä
1 – 2	tydyttävä
alle 1	heikko

3.6.4 Tehokkuus

Tehokkuutta mittaavat tunnusluvut kertovat, kuinka nopeasti eri käyttöpääomaerät muuttuvat yrityksessä rahaksi. Ne antavat tietoa tulorahoituksen riittävydestä ja maksuvalmiuden taustalla olevista syistä. Tehokkuutta mittaavia tunnuslukuja ovat myyntisaamisten kiertoaika, ostovelkojen kiertoaika, varastojen kiertoaika, nettokäyttöpääoman kiertoaika ja liikevaihdon muutos. (Kallunki & Kytönen 2002, 88; Niskanen & Niskanen 2004, 122.)

Myyntisaamisten kiertoaika, pv

$$\frac{365 \times (\text{Myyntisaamiset} + \text{sisäiset myyntisaamiset})}{\text{Liikevaihto (12kk)}}$$

Myyntisaamisten kiertoaika kuvaa kuinka kauan kestää, kun myyntitulot kertyvät kassaan. Tunnusluvulla mitataan yrityksen perinnän tehokkuutta ja tarkastellaan asiakkaille annettuja maksuaikoja. Arvoja tulkittaessa on huomioitava, että myyntisaamiset sisältävät myös arvonlisäveron, kuljetukset, omaisuuden myyntitulot ja muita eriä, jotka eivät ole liikevaihtoa. Näiden erien vuoksi myyntisaamisten kiertoaajat ovat jonkin verran lyhyempiä kuin tunnuslukujen antamat arvot. On keinoja, joilla yritys voi lyhentää myyntisaamisten kiertoaikaa. Näitä ovat esimerkiksi käteismyynnin lisääminen, maksuehtojen kiristäminen ja perintätoimenpiteiden tehostaminen. (Kallunki & Kytönen 2002, 89; Yritystutkimus ry 2011, 69; Balance Consulting 2016.)

Ostovelkojen kiertoaika, pv

$$\frac{365 \times (\text{Ostovelat} + \text{sisäiset ostovelat})}{\text{Ostot} + \text{ulkopuoliset palvelut (12kk)}}$$

Ostovelkojen kiertoaika ilmoittaa, kuinka kauan yritys on keskimäärin käyttänyt aikaa ostovelkojensa maksamiseen. Ostovelkojen nopea kiertoaika tarkoittaa sitä, että yritys on pystynyt nopeasti hoitamaan ostovelkansa ja hyödyntämään käteisalennuksia. Jos ostovelkojen kiertoaika pääsee pidentymään, tarkoittaa se yleensä heikentynyttä maksuvalmiutta yrityksellä. (Kallunki & Kytönen 2002, 90; Yritystutkimus ry 2011, 70; Balance Consulting 2016.)

Varaston kiertoaika

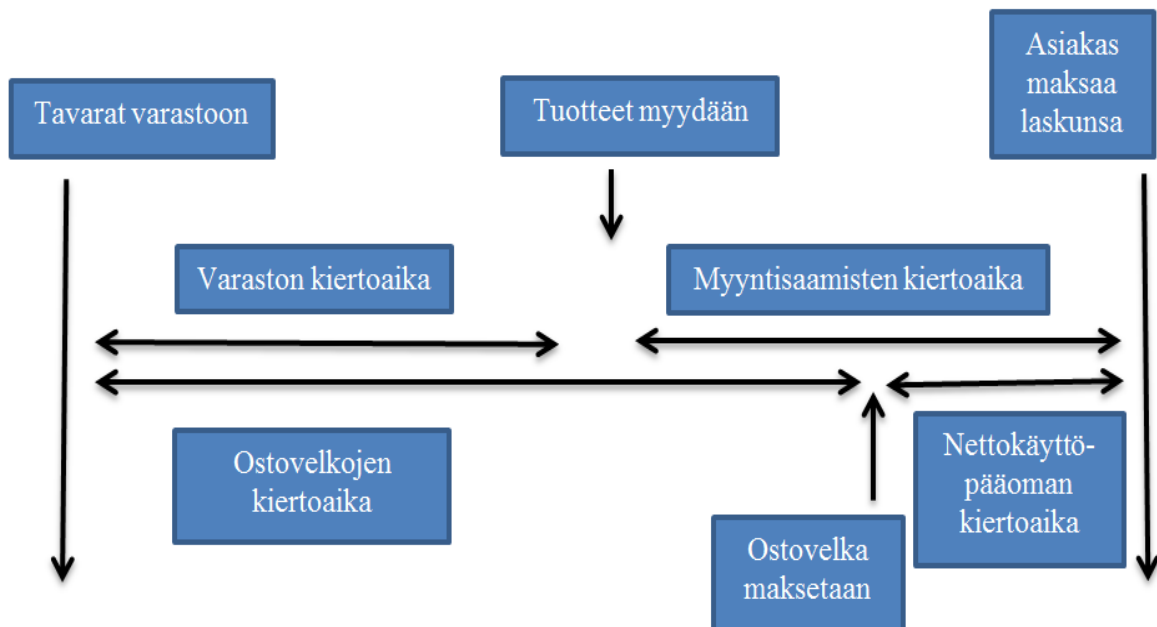
$$\frac{\text{Varastot}}{\text{Varastojen hankintameno/Jakson päivien lkm}}$$

Varaston kiertoaika mittaa yrityksen varastoinnin tehokkuutta ja kertoo ajan kuinka kauan raaka-aineet tai tavarat ovat varastossa, ennen kuin ne tai niistä valmistetut tuotteet myydään. Tehokkaasta varaston kiertoaajasta kertovat lukujen alhaiset arvot. Jos tunnusluku on suuri, täytyisi yrityksen tehostaa sen materiaalihallintoa, jotta kiertonopeus saataisiin pienemmäksi. (Niskanen & Niskanen 2004, 127; Yritystutkimus ry 2011, 70; Balance Consulting 2016.)

Nettokäyttöpääoma prosentti ja sen kiertoaika

$$\frac{\text{Nettokäyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto (12kk)}} \times 100$$

Nettokäyttöpääoma ilmaisee, kuinka paljon vaihto- ja rahoitusomaisuutta on katettu pitkäaikaisella vieraalla pääomalla ja omalla pääomalla. Nettokäyttöpääoman kiertoaika voidaan laskea koko nettokäyttöpääomalle tai yksittäisille pääomaerille. Yksittäinen nettokäyttöpääoman kiertoaika saadaan lisäämällä myyntisaatavien kiertoaika ja varaston kiertoaika toisiinsa ja vähentämällä niiden yhteissummasta ostovelkojen kiertoaika. (Niskanen & Niskanen 2004, 128; Yritystutkimus ry 2011, 70.)

KUVIO 3. Nettokäyttöpääoman kiertoaika graafisesti (Niskanen & Niskanen 2004, 129, muokattu)

Liikevaihdon muutos

$$\frac{\text{Liikevaihdon muutos (12kk)}}{\text{Liikevaihto edellisellä tilikaudella (12kk)}} \times 100$$

Liikevaihdon muutosprosentti kuvaa yrityksen liiketoiminnan kasvukehitystä. Luku mittaa siis myös yrityksen myyntimenestystä. Liikevaihdon muutokselle ei ole olemassa tiettyjä ohjearvoja, koska tunnusluvun arvo riippuu paljon yrityksen toimialan kehityksestä. Liikevaihdon muutosprosenttia tulisi tulkita suhteessa inflaatioon. Kasvun täytyisi ylittää inflaatio, jotta yritys saisi aikaan reaalista kasvua. (Yritystutkimus ry 2011, 75; Balance Consulting 2016.)

3.7 Kassavirta-analyysi

Kassavirtalaskelma eroaa rahoituslaskelmasta siinä, että rahoituslaskelmassa rahavirrat on esitetty omina erinään ja kassavirtalaskelmassa ne esitetään vähennyslaskumuodossa ja siinä käytetään oikaistun tuloslaskelman eriä. Kassavirtalaskelmassa rahojen riittävyttä tutkitaan menojen etuoikeusjärjestyksessä. Kassavirtalaskelma kertoo tilikauden aikana tulleen ja käytetyn rahamäärän. Se laaditaan oikaistun tuloslaskelman, virallisen taseen ja liitetietojen avulla. (Yritystutkimus ry 2011, 52.)

Kassavirtalaskelmaa analysoitaessa tarkastellaan jäämiä. Jäämien perusteella voidaan päätellä yrityksen kehityksen suuntaa. Lisäksi on selvitettävä onko yritys hetkellisesti yrittänyt parantaa jollakin tapaa kassavirtaa. Tarkastelemalla 3-5 vuoden kassavirtalaskelmia voidaan arvioida samalla yrityksen toimintaedellytyksiä. Monen vuoden aineisto takaa luotettavamman kokonaiskuvan ja satunnaiset vaihtelut tasoittuvat. (Yritystutkimus ry 2011, 58.)

4 KULJETTAJAKOULUTUS KY TUNNUSLUKUANALYYSI

Kuljettajakoulutus Ky:n tuloslaskelmiin ja taseisiin tehtiin tarvittavat oikaisut ennen tunnuslukujen laskemista. Kuljettajakoulutus Ky:n virallinen tuloslaskelma vuosilta 2011 - 2013 esitetään liitteessä 1 ja tase liitteessä 2. Oikaistut tuloslaskelmat ovat liitteessä 3 ja oikaistut taseet liitteissä 4 ja 5. Kuljettajakoulutus Ky:n tuloslaskelmiin ei tarvinnut tehdä oikaisutoimenpiteitä miltään vuodelta. Yrityksen taseisiin jouduttiin tekemään muutamia oikaisuja. Vuoden 2011 taseen vastaavaa -puolelta siirrettiin muut saamiset oikaistun taseen kohtaan muut saamiset. Vuoden 2012 taseen vastattavaa -puolelta siirrettiin muut velat ja siirtovelat oikaistun taseen kohtaan muut velat. Vuoden 2011 taseen vastaavaa -puolelta muut saamiset oikaistiin taseessa kohtaan muut saamiset ja vastattavaa -puolella oikaistiin muut velat ja siirtovelat kohtaan muut velat. Muita oikaisutoimenpiteitä ei vuosien 2011- 2013 taseisiin tarvinnut tehdä.

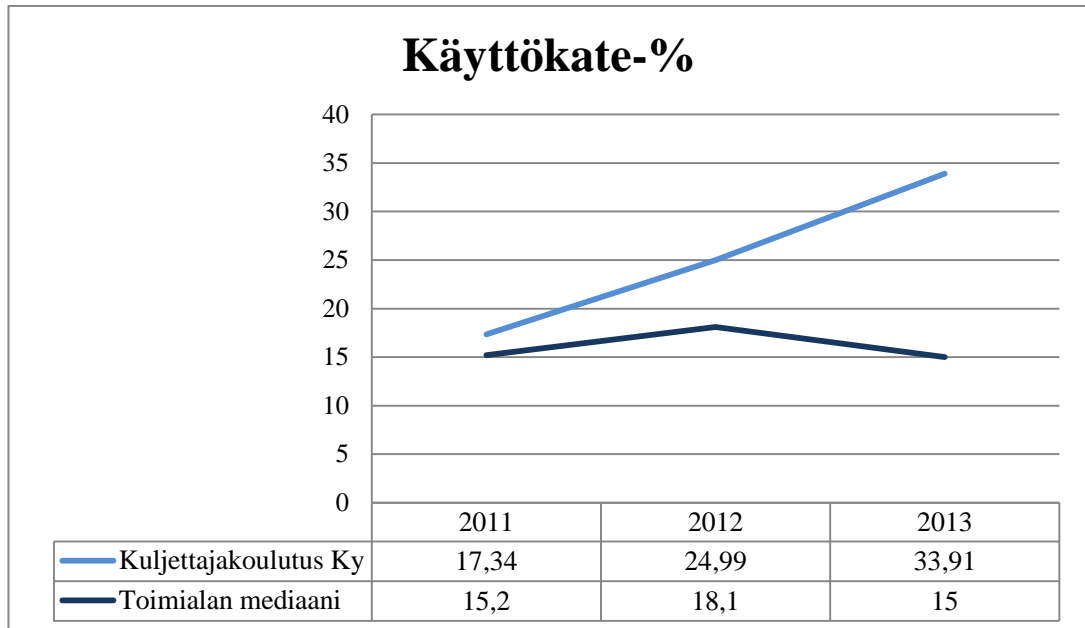
Yrityksen tunnuslukujen arvoja on verrattu toimialan mediaaniin. Toimialan tunnusluvut on saatu Toimiala -online palvelusta. Tunnusluvut ovat Finnveran tilinpäätöstilastojen mediaani lukuja vuosilta 2011, 2012 ja 2013. Yrityksen toimiala on Kuljettajakoulutus, joten toimialaluokitukseksi valittiin 85530 Kuljettajakoulutus. Toimiala -online palvelussa tunnusluvut on laskettu 12 kuukauden mittaisista tilikausista ja Kuljettajakoulutus Ky:n tilikausi on myös 12 kuukautta, joten ne ovat vertailukelpoisia keskenään.

Tämä on ensimmäinen Kuljettajakoulutus Ky:lle tehty tilinpäätösanalyysi, joten yrityksellä ei ole omia tavoitearvoja tunnusluvuille. Tunnusluvut on laskettu ja niitä on analysoitu Yritystutkimuksen Tilinpäätösanalyysi -kirjan avulla. Tunnuslukujen laskemiseen käytetyt kaavat ja laskutoimitukset löytyvät liitteestä 10.

4.1 Kannattavuus

Kuljettajakoulutus Ky:n kannattavuutta mitataan kuudella tunnusluvulla: käyttökateella, liiketuloksella, nettotuloksella, rahoitustuloksella, oman pääoman tuotolla ja kokonaispääoman tuotolla. Analyysissä yrityksen tunnuslukuja verrataan myös toimialan mediaaniin.

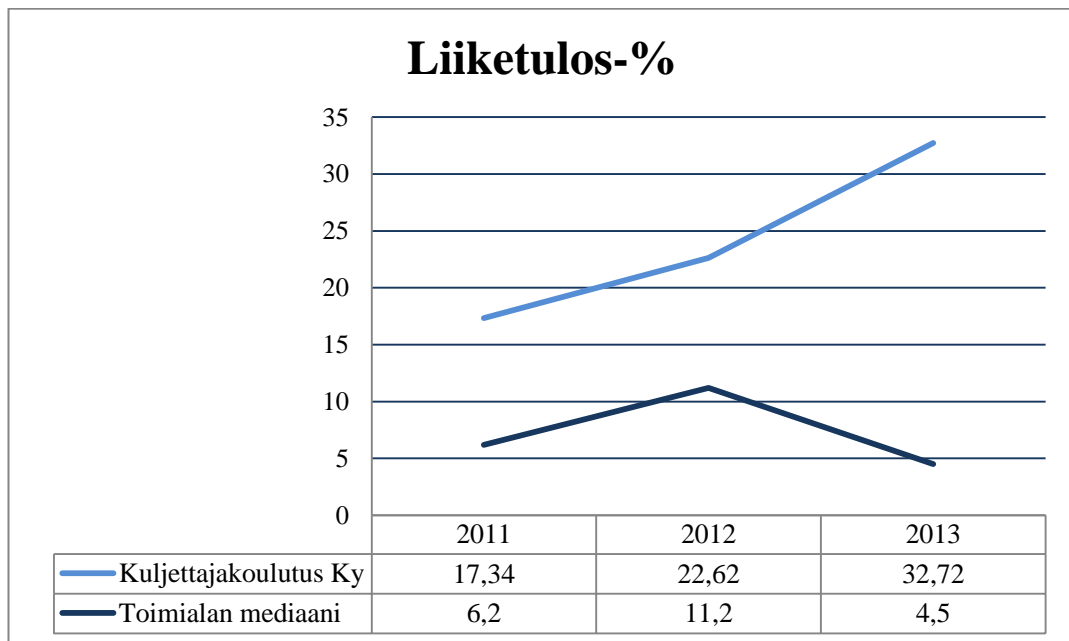
4.1.1 Käyttökate

KUVIO 4. Kuljettajakoulutus Ky:n käyttökate-% verrattuna toimialan mediaaniin.

Kuviossa 4 on kuvattu Kuljettajakoulutus Ky:n käyttökateen kehitystä vuosina 2011-2013. Yrityksen käyttökate on kasvanut tasaisesti tarkastelu jakson aikana. Käyttökateen kehitykseen on vaikuttanut liiketoiminnan kasvu. Yritykseen on ostettu muun muassa moottoripyörä, mikä on vaikuttanut siihen, että liikevaihto ja kulut ovat kasvaneet samassa suhteessa. Toimialan käyttökateprosentti on kasvanut vuonna 2012, mutta laskenut taas vuoteen 2013 tultaessa. Toimialan mediaaniin nähden Kuljettajakoulutus Ky:n käyttökateprosentti on ollut suurempi jokaisena tutkimusvuotena.

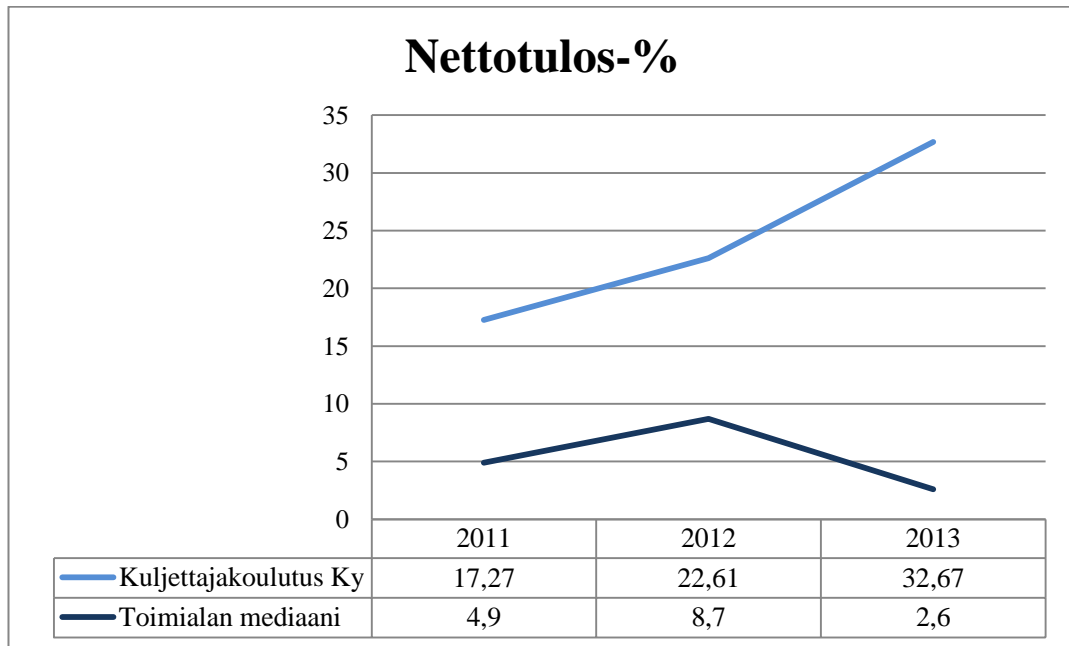
4.1.2 Liiketulos

KUVIO 5. Kuljettajakoulutus Ky:n liiketulos-% verrattuna toimialan mediaaniin.

Kuljettajakoulutus Ky:n liiketulos on ollut tarkastelu ajanjaksona erinomainen ja kasvanut joka vuosi. Liiketuloksen positiivisuuteen on myös vaikuttanut liikevaihdon ja kulujen yhtäaikainen kasvu. Vuonna 2011 suunnitelmanmukaisia poistoja ei ollut lainkaan, mutta vuonna 2012 niitä tuli, koska yritykseen ostettiin moottoripyörä. Suunnitelmanmukaisten poistojen määrä on laskenut vuodesta 2012 vuoteen 2013, mikä on myös vaikuttanut liiketulosprosentin kasvuun. Liiketulosprosentin tulisi olla yli 10 %, jotta se olisi hyvä. Toimialan liiketulos on siis yleisesti ollut heikkoa, paitsi vuonna 2012 se on juuri ylittänyt hyvän rajan. Kuljettajakoulutus Ky:n liiketulosprosentti on ollut koko tarkastelu jakson ajan huomattavasti korkeampi kuin toimialan mediaani.

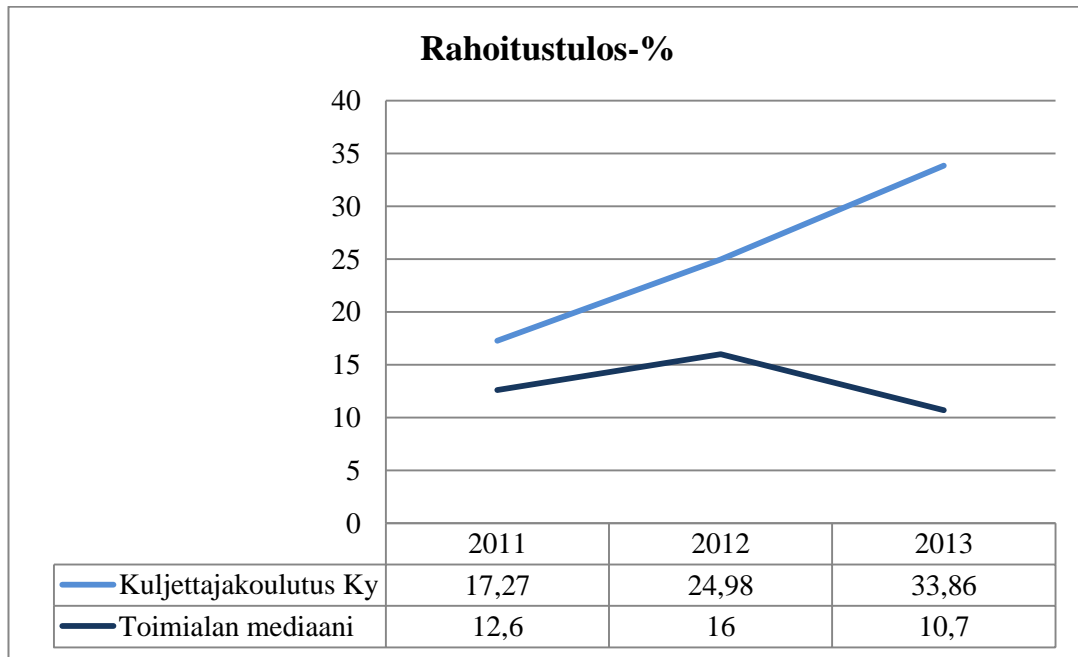
4.1.3 Nettotulos

KUVIO 6. Kuljettajakoulutus Ky:n nettotulos-% verrattuna toimialan mediaaniin.

Yrityksen nettotulos kertoo, että sen toiminta on ollut kannattavaa vuosina 2011, 2012 ja 2013. Yrityksellä ei ole suuria korkokuluja tai -tuottoja minään vuonna, joten ne eivät paljon vaikuta nettotulokseen. Näin ollen yrityksen nettotulosprosentit eivät myöskään eroa paljoa liike-tulosprosentteista. Kilpailijoihin nähden Kuljettajakoulutus Ky:n nettotulos on ollut vahvempi. Toimialan mediaani on kasvanut vuonna 2012, mutta laskenut taas vuonna 2013.

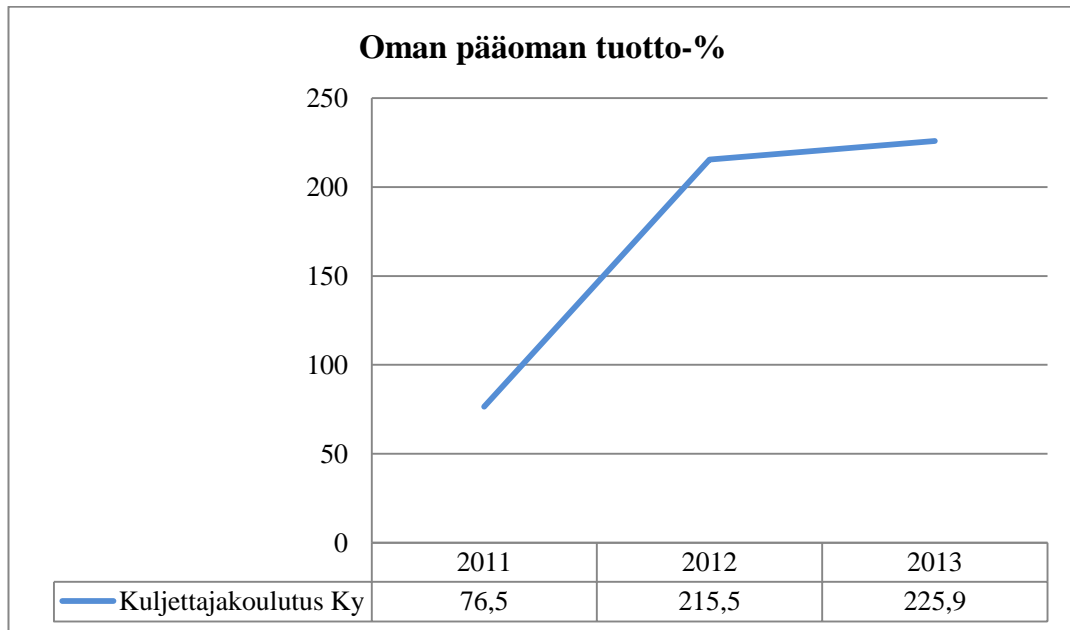
4.1.4 Rahoitustulos

KUVIO 7. Kuljettajakoulutus Ky:n rahoitustulos-% verrattuna toimialan mediaaniin.

Kuljettajakoulutus Ky:n rahoitustulos on ollut positiivinen tarkasteluvuosina ja kehittynyt koko ajan. Kasvuun on vaikuttanut muun muassa liiketoiminnan tuottojen lisääntyminen. Vuotena 2011 yrityksellä ei ollut vielä suunnitelmanmukaisia poistoja, mutta vuosina 2012 ja 2013 poistoja on tullut moottoripyörän oston vuoksi. Poistot ovat kasvattaneet rahoitustuloksen määrää kahtena viimeisimpänä vuonna. Toimialan mediaaniin nähden Kuljettajakoulutus Ky:n rahoitustulos on ollut jokaisena tarkasteluvuonna parempi.

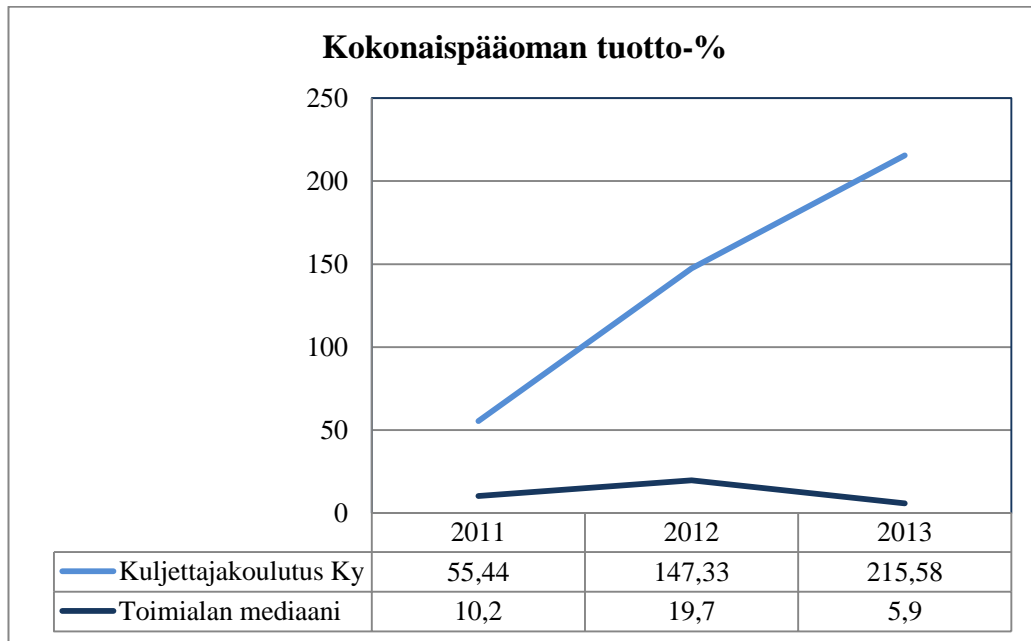
4.1.5 Oman pääoman tuotto

KUVIO 8. Kuljettajakoulutus Ky:n oman pääoman tuotto-%.

Kuvio 8 osoittaa, että yrityksen oman pääoman tuotto-% on ollut jokaisena tarkastelu vuonna erinomainen. Korkeisiin oman pääoman tuotto-%:n arvoihin on vaikuttanut nettotuloksen suuri määrä verrattuna oikaistun oman pääoman määrään. Vuosina 2012 ja 2013 nettotulos on suurempi kuin oikaistu oma pääoma, mikä selittää todella korkeat tunnuslukujen arvot. Negatiiviset peruspääoman määrät ovat pienentäneet myös oikaistun oman pääoman yhteismäärää. Korkeat tunnuslukujen arvot kertovat, että yrityksen omistajat ovat saaneet tuottoa sijoittamalleen pääomalle joka vuosi. Omistajat ovat myös saavuttaneet asettamansa tavoitetasen. Yrityksen oman pääoman tuotto-% ei ole voitu verrata toimialan mediaaniin, koska tunnuslukuja ei ollut saatavilla. Tällä ei ole kuitenkaan suurta merkitystä, koska tärkeämpää on verrata oman pääoman tuotto-%:n omistajien asettamaan tuottovaatimukseen.

4.1.6 Kokonaispääoman tuotto

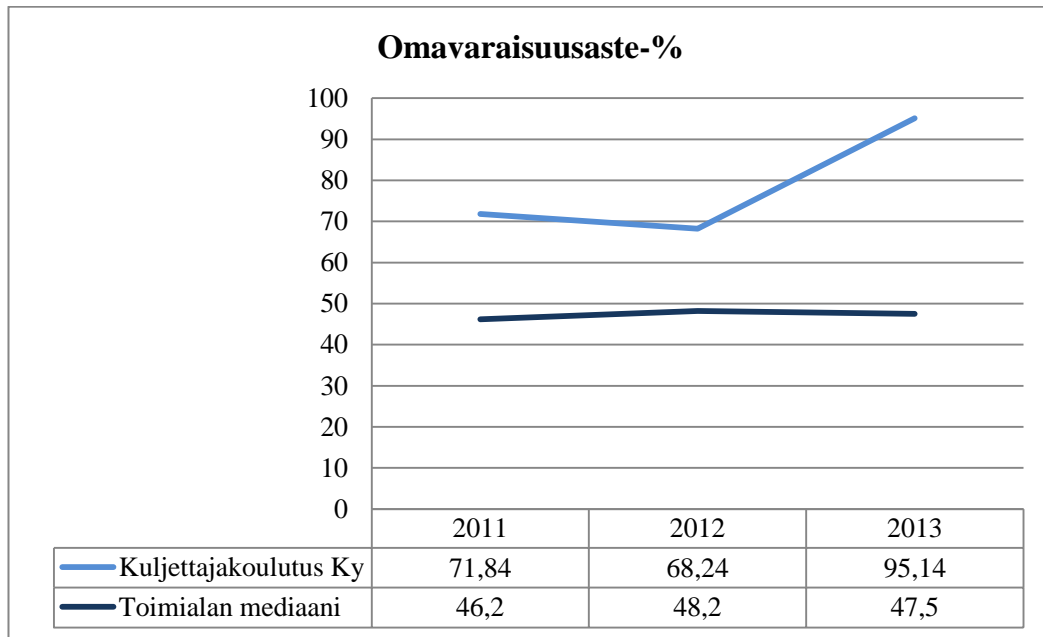
KUVIO 9. Kuljettajakoulutus Ky:n kokonaispääoman tuotto-% verrattuna toimialan mediaaniin.

Kuljettajakoulutus Ky:n Kokonaispääomalle on kertynyt hyvin tuottoa vuosina 2011 – 2013. Se on saanut siis erinomaisen tuoton aikaan sitomilleen resursseilleen. Vuosien 2012 ja 2013 erityisen korkeat arvot selittyvät sillä, että yrityksen nettotuloksen määrä on ollut tällöin suurempi kuin kokonaispääoma. Yrityksen arvot ovat toimialan mediaaniin nähden paljon korkeammat. Toimialan mediaani on ollut kuitenkin jokaisena vuotena positiivinen. Vuosina 2011 ja 2012 toimialan arvot ovat olleet hyviä, koska ne ovat yli 10%. Vuotena 2013 arvo on tyydyttävä, koska se on jäänyt alle 10%.

4.2 Vakavaraisuus

Kuljettajakoulutus Ky:n vakavaraisuutta mitataan kahdella eri tunnusluvulla: omavaraisuusasteella ja suhteellisella velkaantuneisuudella. Lisäksi tunnuslukuja on verrattu toimialan mediaaniin.

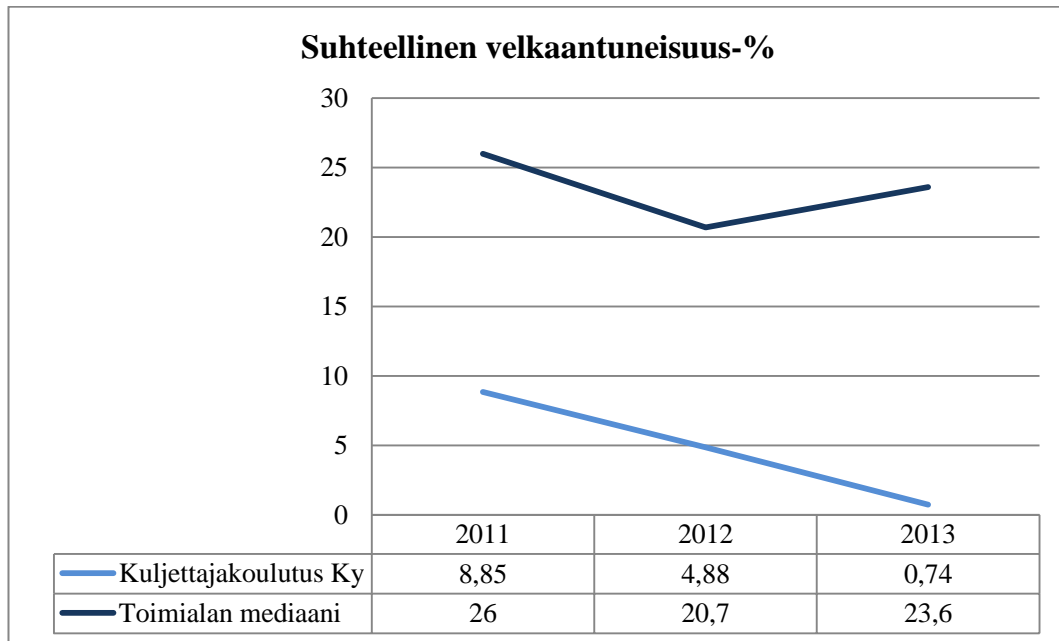
4.2.1 Omavaraisuusaste

KUVIO 10. Kuljettajakoulutus Ky:n omavaraisuusaste-% verrattuna toimialan mediaaniin.

Yrityksen omavaraisuusaste on ollut vuosina 2011 – 2013 koko ajan erinomainen, mikä tarkoittaa että yritys on omavarainen. Yritys on näin ollen vakavarainen ja tappion sietokykyinen sekä selviytyy hyvin kannattavuuden muutoksista ja sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Yrityksen omavaraisuus-% on laskenut hieman vuodesta 2011 vuoteen 2012, mutta kasvanut taas vuonna 2013. Korkeaan omavaraisuusasteeseen vaikuttaa se, että omistajat eivät ole halunneet ottaa vieraan pääoman tuomaa riskiä. Toimialan mediaaniin nähden Kuljettajakoulutus Ky:n omavaraisuus-% on ollut jokaisena tarkasteluvuotena suurempi.

4.2.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

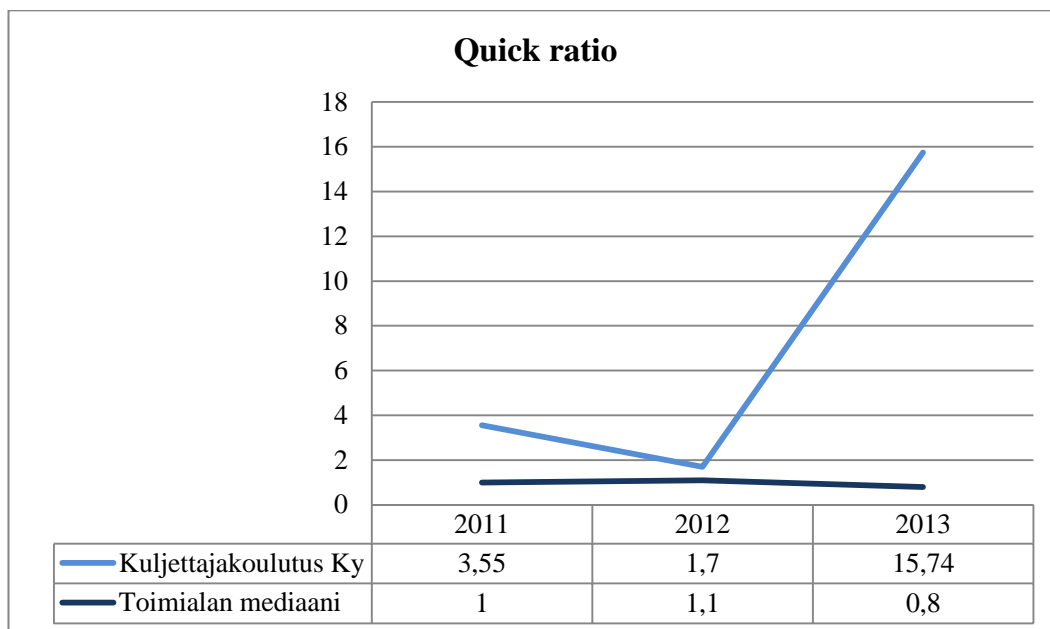

KUVIO 11. Kuljettajakoulutus Ky:n suhteellinen velkaantuneisuus-% verrattuna toimialan mediaaniin.

Matalat suhteelliset velkaantuneisuuden prosentit kertovat siitä, että yrityksellä ei ole ollut paljoa vierasta pääomaa suhteessa liikevaihtoon. Kuljettajakoulutus Ky:llä ei ole juurikaan velkaa ja suhteellinen velkaantuneisuus on parantunut vuodesta 2011 vuoteen 2013. Toimialan mediaanin suhteellinen velkaantuneisuus on korkeampi, mutta sitäkin voidaan pitää silti jokaisena tarkasteluvuotena hyvänä.

4.3 Maksuvalmius

Kuljettajakoulutus Ky:n maksuvalmiutta on mitattu quick rationilla. Quick rationia on verrattu myös toimialan mediaanin arvoihin.

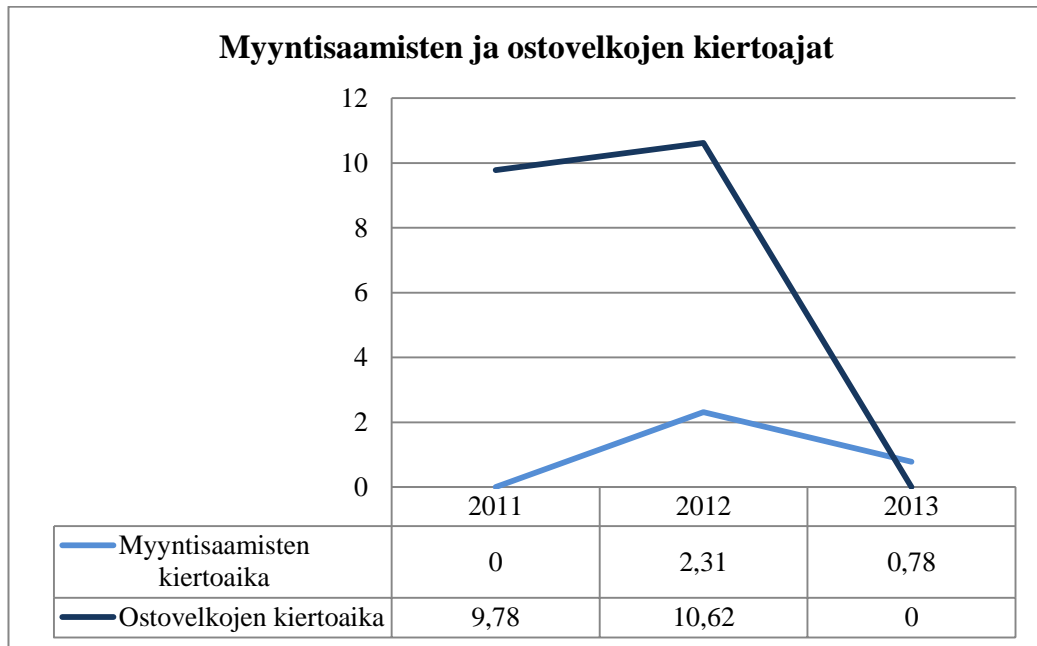
KUVIO 12. Kuljettajakoulutus Ky:n quick ratio verrattuna toimialan mediaaniin.

Kuljettajakoulutus Ky:n quick ratio on ollut vuosina 2011 – 2013 koko ajan erinomainen, eli yritys selviytyisi lyhytaikaisista veloistaan pelkällä rahoitusomaisuudella. Quick ratio on kuitenkin laskenut vuodesta 2011 vuoteen 2012. Muutoksen selittää vuonna 2012 maksetut ennakonpidätysvelka, sosiaaliturvamaksuvelka ja arvonlisäverovelka, jotka on luokiteltu muihin lyhytaikaisiin velkoihin. Vuonna 2013 yrityksen maksuvalmius on kuitenkin kasvanut huomattavasti, mikä selittyy lyhytaikaisen vieraan pääoman vähentymisellä. Toimialan mediaani on ollut koko tarkastelujakson ajan yhden prosentin tuntumassa, joten se on ollut myös hyvä. Toimialan mediaaniin verrattuna yrityksen arvot ovat huomattavasti paremmat vuosina 2011 ja 2013.

4.4 Tehokkuus

Yrityksen tehokkuutta on analysoitu myyntisaamisten- ja ostovelkojen kiertoajalla, nettokäyttöpääomalla ja liikevaihdon muutoksella. Myyntisaamisten- ja ostovelkojen kiertoaikoja sekä liikevaihdon muutosta on verrattu myös toimialan mediaanin arvoihin.

4.4.1 Myyntisaamisten- ja ostovelkojen kiertoaika, pv

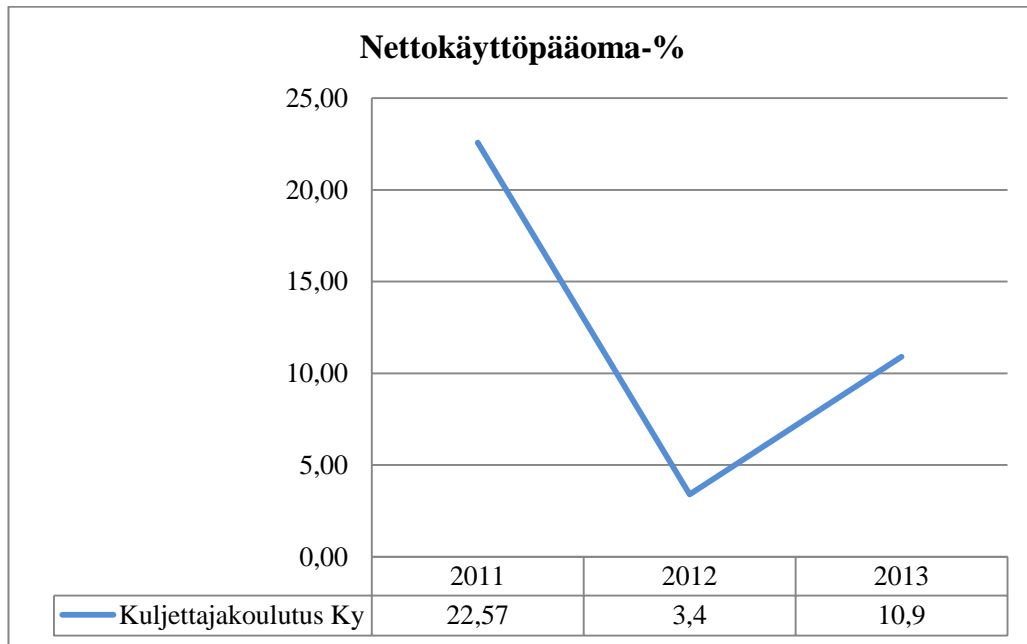

KUVIO 13. Kuljettajakoulutus Ky:n myyntisaamisten ja ostovelkojen kiertoajat.

Kuviosta 13 nähdään, että Kuljettajakoulutus Ky:llä ei ollut lainkaan myyntisaamisia vuonna 2011. Puolestaan ostovelkoja ei ollut vuonna 2013. Myyntisaamisten kiertoajat ovat yrityksellä alhaiset. Yritys on saanut maksunsa muutamissa päivissä asiakkailtaan, mikä on hyvä asia. Ostovelkojen kiertoajat ovat olleet vuosina 2011 ja 2012 10 päivän mittaisia. Yritys maksaa omat laskunsa hitaammin kuin se saa asiakkailtaan myyntisaamiset. Tällöin saaduilla myyntisaamisilla voidaan kattaa ostovelat helposti.

Toimialalla yleisesti myyntisaamisten kiertoaika on noin 11 päivää, joten Kuljettajakoulutus Ky alittaa tämän määrän. Toimialan ostovelkojen kiertoaika on puolestaan noin 45 päivää, eli myös yrityksen ostovelat maksetaan paljon nopeammin.

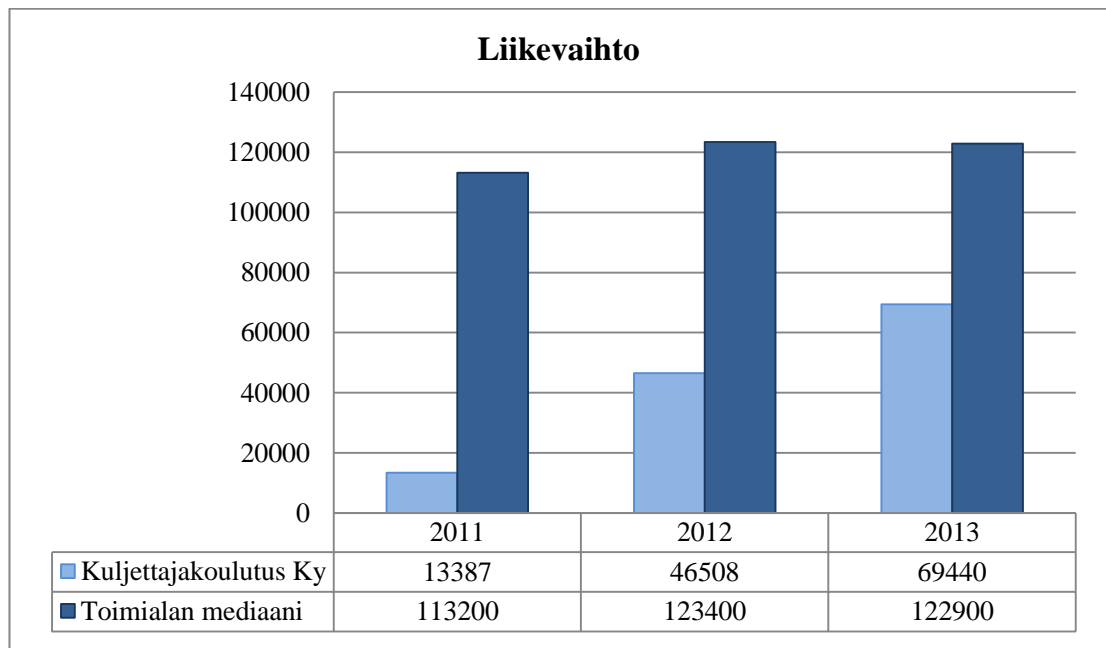
4.4.2 Nettokäyttöpääoma

KUVIO 14. Kuljettajakoulutus Ky:n nettokäyttöpääoma-%.

Nettokäyttöpääoma sopi hyvin Kuljettajakoulutus Ky:n tunnusluvuksi, koska yrityksen tasetiedot ovat melko suppeat. Nettokäyttöpääoma prosentti voidaan laskea myös suppeista tiedoista. Nettokäyttöpääomaa ei ole voitu verrata toimialan mediaaniin, koska tunnuslukuja ei ollut saatavilla. Yrityksen liiketoiminta on kasvanut joka vuosi, joten nettokäyttöpääoma prosentin tulisi myös kasvaa. Tunnusluvuista voidaan päätellä, että vuonna 2011 nettokäyttöpääoman suhde liikevaihtoon on ollut 22,57 %. Vuonna 2012 se on laskenut 3,4 %:iin ja vuonna 2013 se on taas noussut 10,9 %:iin.

4.4.3 Liikevaihdon muutos

KUVIO 15. Kuljettajakoulutus Ky:n liikevaihto verrattuna toimialan mediaaniin.

Kuljettajakoulutus Ky:n liikevaihto on kasvanut koko ajan vuodesta 2011 vuoteen 2013. Vuonna 2011 liikevaihto on ollut kuitenkin suurempi kuin vuonna 2011 ja laskua on tapahtunut -21%. Vuodesta 2011 vuoteen 2012 liikevaihto on kasvanut huomasti yli 200%. Vuonna 2013 kasvu on ollut 49% edelliseen vuoteen nähden. Liikevaihdon kasvuun on vaikuttanut liiketoiminnan laajentuminen. Yrityksen kalusto on lisääntynyt ja palveluita on monipuolistettu. Toimialan mediaaniin nähden Kuljettajakoulutus Ky:n liikevaihto on jokaisena tarkasteluvuotena kuitenkin huomattavasti pienempi. Kuljettajakoulutus Ky yritys ei ole omistajien kokopäiväistä työtä, vaan sivutyötä, mikä selittää liikevaihdon merkittävää eroa suhteessa toimialan mediaaneihin. Toimialan yritykset ovat suurempia kuin Kuljettajakoulutus Ky. Se on myös henkilöstömäärältään paljon pienempi kuin suurin osa alan muista yrityksistä.

5 KULJETTAJAKOULUTUS KY PROSENTTILUKUMUOTOINEN TILINPÄÄTÖS

5.1 Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma

Seuraavassa taulukossa (Taulukko 1) on esitetty Kuljettajakoulutus Ky:n prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma vuosilta 2011 - 2013, jossa oikaistun tuloslaskelman erät on suhteutettu liikevaihtoon.

TAULUKKO 1. Kuljettajakoulutus Ky:n prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma

	2011	2012	2013
LIKEVAIHTO	100 %	100 %	100 %
Liiketoiminnan muut tuotot	7,6 %		
LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	107,6 %	100 %	100 %
Aine- ja tarvikekäyttö	11,3 %	15,1 %	15,8 %
Ulkopuoliset palvelut	12,7 %	16,8 %	16,4 %
Henkilöstökulut	7,5 %	8,2 %	7,8 %
Laskennallinen palkkorjaus			
Liiketoiminnan muut kulut	58,7 %	34,9 %	26,0 %
Valmisteveraston lisäys/vähennys			
KÄYTTÖKATE	17,3 %	25,0 %	33,9 %
Suunnitelman mukaiset poistot		2,4 %	1,2 %
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä			
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalent.			
LIKETULOS	17,3 %	22,6 %	32,7 %
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista			
Muut korko- ja rahoitustuotot	0 %	0 %	0 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	0,1 %	0 %	0 %
Kurssierot			
Sijoitusten ja arvopapereiden arvonalentumiset			
Välittömät verot			
NETTOTULOS	17,3 %	22,6 %	32,7 %
Satunnaiset tulot			
Satunnaiset kulut			
KOKONAISTULOS	17,3 %	22,6 %	32,7 %
Poistoeron lisäys/vähennys			
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys			
Laskennallinen palkkorjaus			
Muut tuloksen oikaisut			
TILIKAUDEN TULOS	17,3 %	22,6 %	32,7 %

Yrityksen kulurakenteen kehitystä on helppo tarkastella prosenttilukumuotoisen tuloslaskelman avulla. Kuljettajakoulutus Ky:n prosenttilukumuotoisesta tuloslaskelmasta nähdään, että jokaisena tarkasteluvuonna suhteellisesti suurin kuluerä ovat olleet liiketoiminnan muut kulut. Vuonna 2011 liiketoiminnan muut kulut ovat olleet yli puolet yrityksen koko liikevaihdon määrästä. Liiketoiminnan muut kulut ovat kuitenkin laskeutuneet 32,7 prosenttia kolmen vuoden 2011 – 2013 välisenä aikana. Seuraavaksi suurimmat menoerät ovat ulkopuoliset palvelut ja aine- ja tarvikekäyttö, jotka ovat kehittyneet aivan päinvastaiseen suuntaan. Syynä näiden erien nousuun voi olla muun muassa työvoiman vuokraaminen ulkopuolelta. Ulkopuoliset palvelut ovat kasvaneet melkein neljä prosenttia ja aine- ja tarvikekäyttö on kohonnut 4,5 prosenttia. Henkilöstökulut ovat olleet pienin kuluerä tarkastelujaksona. Ne ovat pysyneet koko ajan noin kahdeksan prosentin arvoisena suhteessa liikevaihtoon.

Käyttökateen aikasarjasta voidaan havaita, että liiketoiminnan muiden kulujen väheneminen on kasvattanut yrityksen käyttökateen määrää. Käyttökate on kehittynyt vuodesta 2011 vuoteen 2013 melkein 17 prosenttia. Vuonna 2012 tulleet poistot ovat vaikuttaneet siihen, että liiketulos on ollut hieman käyttökateä pienempi vuosina 2012 ja 2013. Muut korko- ja rahoitustuotot sekä korkokulut ja muut rahoituskulut ovat olleet tarkasteluvuosina niin pieniä, ettei niiden muutos ole juurikaan vaikuttanut yrityksen nettotulokseen. Yrityksen kokonaistulos suhteessa liikevaihtoon on tarkastelujakson aikana kasvanut 17,3 prosentista 32,7 prosenttiin, joten yrityksen kannattavuus on selvästi parantunut. Kannattavuuden parantuminen näyttää johtuvan etenkin liiketoiminnan muiden kulujen leikkaamisesta.

5.2 Prosenttilukumuotoinen tase

Seuraavana on esitetty Kuljettajakoulutus Ky:n prosenttilukumuotoinen tase, jossa oikaistujen taseiden erät on suhteutettu taseiden loppusummiin.

TAULUKKO 2. Kuljettajakoulutus Ky:n prosenttilukumuotoinen tase

	2011	2012	2013
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Koneet ja kalusto		46,1 %	23,4 %
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		46,1 %	23,4 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Myyntisaamiset		4,1 %	1,4 %
Muut saamiset	8,2 %	0,0 %	0,3 %
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	8,2 %	4,1 %	1,7 %
Rahat ja rahoitusarvopaperit	91,8 %	49,7 %	74,9 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	100 %	100 %	100 %
OMA PÄÄOMA			
Osake- tai muu peruspääoma	-192,5 %	-232,9 %	-322,8 %
Kertyneet voittovarot	209,4 %	154,1 %	203,0 %
Tilikauden tulos	55,0 %	147,0 %	214,9 %
Taseen oma pääoma yhteensä	71,8 %	68,2 %	95,1 %
Oman pääoman oikaisut			
Oikaistu oma pääoma yhteensä	71,8 %	68,2 %	95,1 %
VIERAS PÄÄOMA			
Ostovelat	1,0 %	2,9 %	
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	27,2 %	28,9 %	4,9 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	28,2 %	31,8 %	4,9 %
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	28,2 %	31,8 %	4,9 %
Vastattavaa yhteensä	100 %	100 %	100 %

Prosenttilukumuotoisen taseen vastaavaa -puolta tarkasteltaessa voidaan huomata, että suurin osa yrityksen varoista koostuu rahat ja rahoitusarvopaperit -erästä, joka tarkoittaa myös pankkitiliä. Jokaisena tarkasteluvuotena pankkitilillä on ollut lähes puolet tai yli

puolet yrityksen koko varoista. Pankkitilin erinomainen tilanne tarkoittaa hyvää selviytymistä yllättävästikin menoista, mutta yrityksen omistajat voisivat miettiä voisiko varoilla olla tuottavampi sijoituskohde. Seuraavaksi suurin erä vuosina 2012 ja 2013 on vastaavaa -puolella ollut koneet ja kalusto. Koneiden ja kaluston arvo on kuitenkin tipunut vuodesta 2012 vuoteen 2013 22,7 prosenttia, koska on tehty poistoja. Lyhytaikaisten saamisten erä on ollut jokaisena tarkasteluvuotena pienin suhteessa taseen loppusummaan.

Taulukon 2 prosenttilukumuotoisen taseen vastattavaa -puolesta voidaan nopeasti katsottuna sanoa, että yrityksen pääomarakenne on oma pääoma -painotteinen. Oman pääoman määrä on kasvanut 23,3 prosenttia tarkasteluvuosina. Oman pääoman osake- tai muu peruspääomat ovat negatiivisia, mutta kertyneiden voittovarojen ja tilikausien tuloksien suurus korvaavat ne. Yrityksen toiseksi merkittävin rahoituslähde on lyhytaikainen vieras pääoma, joka koostuu ostovelosta ja muista korottomista lyhytaikaisista veloista. Lyhytaikaisen vieraan pääoman määrä on laskenut vuodesta 2011 vuoteen 2013 23,3 prosenttia. Kokonaisuudessaan taseen vastattavaa -puolen oman pääoman osuus on siis kasvanut ja vieraan pääoman määrä pienentynyt suhteessa taseen loppusummaan.

6 KULJETTAJAKOULUTUS KY TRENDIANALYYSI

6.1 Tuloslaskelman trendianalyysi

Taulukossa 3 on esitetty Kuljettajakoulu Ky:n tuloslaskelman trendianalyysi vuosilta 2010 – 2013. Perusvuodeksi otettiin vuosi 2010, jotta vertailtavuus on parempi vuosien välillä.

TAULUKKO 3. Kuljettajakoulu Ky:n tuloslaskelman trendianalyysi

	2010	2011	2012	2013
LIKEVAIHTO	100 %	78,8 %	273,7 %	408,6 %
Liiketoiminnan muut tuotot	100 %	53,3 %		
LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	100 %	76,2 %	246,1 %	408,6 %
Aine- ja tarvikekäyttö	100 %	75,2 %	350,7 %	548,9 %
Ulkopuoliset palvelut	100 %	93,5 %	430,1 %	625,9 %
Henkilöstökulut	100 %	150,6 %	565,7 %	809,4 %
Laskennallinen palkkorjaus				
Liiketoiminnan muut kulut	100 %	117,9 %	243,4 %	270,9 %
Valmisteveraston lisäys/vähennys				
KÄYTTÖKATE	100 %	30,0 %	150,2 %	304,4 %
Suunnitelman mukaiset poistot	100 %	0 %	1100,0 %	825,0 %
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä				
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalent.				
LIKETULOS	100 %	30,0 %	136,0 %	293,7 %
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista				
Muut korko- ja rahoitustuotot	100 %	0,9 %	120,3 %	5,3 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	100 %	200,0 %	400,0 %	692,0 %
Kurssierot				
Sijoitusten ja arvopapereiden arvonalentumiset				
Välittömät verot				
NETTOTULOS	100 %	29,9 %	135,8 %	293,0 %
Satunnaiset tulot				
Satunnaiset kulut				
KOKONAISTULOS	100 %	29,9 %	135,8 %	293,0 %
Poistoeron lisäys/vähennys				
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys				
Laskennallinen palkkorjaus				
Muut tuloksen oikaisut				
TILIKAUDEN TULOS	100 %	29,9 %	135,8 %	293,0 %

Tarkasteltaessa Kuljettajakoulutus Ky:n tuloslaskelman trendianalyysiä huomataan heti ensimmäiseltä riviltä, että liikevaihto on ensin laskenut 21 prosenttia vuonna 2011 jonka jälkeen kuitenkin kasvanut huomasti 309% vuoteen 2013 mennessä. Kulujen osalta voidaan huomata, että henkilöstökulut ovat kasvaneet huomattavasti tarkasteluvuosien aikana. Myös kaikki muut kulut ovat nousseet. Voidaan siis todeta, että liiketoiminnan kasvaessa tuoton määrä on kasvanut, mutta samalla myös kulujen.

Käyttökatteen määrä on kolminkertaistunut tarkasteluaikana. Samoin kuin liikevaihdon kohdalla myös käyttökatteella vuosi 2011 on ollut heikompi. Liiketulokseen on vaikuttanut kaluston lisääntyminen yrityksessä, jolloin poistoja on syntynyt vuosina 2012 ja 2013. Muut korko- ja rahoitustuotot ovat olleet jokaisella tilikaudella euromääräisesti hyvin pieniä, eivätkä siten ole vaikuttaneet paljoa nettotuloksen määrään. Korkokulut ja muut rahoituskulut ovat puolestaan kasvaneet uusista investoinneista johtuen. Kuten muutkin välitulokset myös tilikauden voitto on laskenut vuonna 2011, mutta kasvanut 193% vuoteen 2013 mennessä.

6.2 Taseen trendianalyysi

Taulukossa 4 on esitetty Kuljettajakoulutus Ky:n taseen trendianalyysi vuosilta 2010 – 2013. Perusvuotena toimii vuosi 2010, jotta vertailtavuus vuosien välillä on parempi. Taseen vastaavaa -puolelta voidaan havaita, että kaluston oston myötä vuonna 2012 ja 2013 aineellisten hyödykkeiden määrä on kasvanut hurjasti. Myyntisaamisten määrä on yli kymmenkertaistunut, koska perusvuotena niitä ei ollut lainkaan. Puolestaan lyhytaikaisten saamisten yhteismäärä on lähtenyt ensin nousuun, mutta vuonna 2013 se on taas laskenut. Rahat ja rahoitusarvopaperit ovat ensin vähentyneet, mutta vuotena 2013 taas siirtyneet kasvuun. Rahojen vähentyminen vuosina 2011 ja 2012 saattaa kertoa toiminnan huonontumisesta, mutta se voi tarkoittaa myös taloudellisen suunnittelun parantamista eli rahojen sijoittamista tulokseen vaikuttavaan muotoon.

Vastattavaa -puolella taseen omaa pääomaa kasvattaa etenkin kertyneet voittovarot ja tilikausien tulokset, vaikkakin peruspääoman suuruus on negatiivinen. Ostovelat on nollattu kokonaan vuoteen 2013 tultaessa. Myös korottomien lyhytaikaisten velkojen arvo on tippunut jyrkästi. Tämä kertoo siitä, että yrityksessä velan maksu on tapahtunut ajallaan ja takaisinmaksusuunnitelma on pitänyt. Yleisesti voidaan todeta, että nähtävissä on positiivinen trendi oman- ja vieraan pääoman muutoksissa. Tarkastelujaksolla oman pääoman trendi on noussut 142 prosenttia ja vieraan pääoman osuus puolestaan laskenut noin 70 prosenttia.

TAULUKKO 4. Kuljettajakoulutus Ky:n taseen trendianalyysi

	2010	2011	2012	2013
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Koneet ja kalusto	100 %		3300,0 %	2475,0 %
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	100 %		3300,0 %	2475,0 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Myyntisaamiset	100 %		2952,0 %	1488,0 %
Muut saamiset	100 %	282,7 %	0,0 %	23,1 %
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	100 %	282,7 %	240,7 %	144,4 %
Rahat ja rahoitusarvopaperit	100 %	67,9 %	62,5 %	139,0 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	100 %	72,4 %	123,1 %	181,7 %
OMA PÄÄOMA				
Osake- tai muu peruspääoma	100 %	-192,5 %	-232,9 %	-322,8 %
Kertyneet voittovarot	100 %	758,2 %	948,6 %	1845,4 %
Tilikauden tulos	100 %	29,9 %	135,8 %	293,0 %
Taseen oma pääoma yhteensä	100 %	72,8 %	117,7 %	242,1 %
Oman pääoman oikaisut				
Oikaistu oma pääoma yhteensä	100 %	72,8 %	117,7 %	242,1 %
VIERAS PÄÄOMA				
Ostovelat	100 %	10,3 %	51,9 %	0,0 %
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	100 %	27,2 %	163,0 %	40,5 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	100 %	71,3 %	31,8 %	30,9 %
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	100 %	71,3 %	31,8 %	30,9 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	100 %	72,4 %	123,1 %	181,7 %

7 POHDINTA

Kuljettajakoulutus Ky:n liiketoiminta on taloudellisesti vakaalla pohjalla. Nuoren yrityksen alkukustannuksista huolimatta sen taloudellinen tila on ollut tasapainoinen koko ikänsä ajan. Yritys on onnistunut koko tarkasteluajanjakson ajan kasvattamaan liikevaihtoaan ja samalla myös kannattavuuttaan. Voidaan sanoa, että yrityksen taloudellinen kehitys on ollut positiivista.

Yrityksen tunnuslukuanalyysi kertoo, että yrityksen kannattavuus on varsin hyvällä tasolla. Yrityksen liiketoiminta on kannattavaa niin liiketoiminnan tuloihin suhteutettuna kuin pääoman tuotoilla mitattuna. Vakavaraisuuden tunnusluvut kertoivat, ettei yrityksen toiminta ole ainakaan liiallisen vieraan pääoman takia vaarassa. Myös maksuvalmius ja tehokkuus ovat molemmat hyvällä tasolla. Liikevaihto on ainoa, joka poikkeaa suuresti toimialan mediaanista, mutta tämä selittyy yrityksen pienellä koolla. Yleisesti voidaan todeta, että liiketoiminnan pienen kasvun myötä myös kaikkien tunnuslukujen arvot ovat parantuneet.

Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi kertovat Kuljettajakoulutus Ky:n kehityskaaresta. Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös osoittaa, että tilikauden tulos on ollut voitollinen, jokaisena vuotena yli 17 prosenttia liikevaihdosta. Suurimman osan yrityksen varoista sitovat liiketoiminnan muut kulut ja ulkopuoliset palvelut. Trendianalyysistä huomataan, että tarkasteluajanjaksona on tapahtunut hyvä trendi oman- ja vieraan pääoman muutoksissa. Oman pääoman määrä on kasvanut, kun taas vieraan pääoman määrä vähentynyt.

Yrityksen liiketoiminnan kasvaessa myös tilinpäätösanalyysia voisi kehittää pidemmälle. Tällä hetkellä laskennallista palkkakorjausta ei tarvinnut pienen liikevaihdon vuoksi tehdä, mutta liikevaihdon noustessa oikaistua tuloslaskelmaa laatiessa tulisi palkkakorjaus huomioida. Suurempi liiketoiminta toisi mukanaan myös muita arvoja lisää tuloslaskelmaan ja taseeseen, jolloin pystyttäisiin laskemaan enemmän tunnuslukuja. Maksuvalmiutta kuvaamaan olisi hyvä saada quick rationin rinnalle jokin muu tunnusluku. Vakavaraisuutta analysoitaessa olisi puolestaan hyödyllistä saada mukaan nettovelkaantumisaste.

Opinnäytetyö osoitti, että yrityksellä on erinomaiset mahdollisuudet laajentaa liiketoimintaansa tulevaisuudessa pääoman kannalta katsottuna. Huomioon on otettava kuitenkin myös markkinatilanne ja asiakkaiden riittävyys. Yritys voi tarvittaessa ottaa hieman lainaa ja ostaa lisää kalustoa, joutumatta suurempiin ongelmiin velkojensa suhteen. Tulevaisuudessa voisi olla myös mahdollista, että omistajat tekisivät toiminnasta pääsääntöisen kokopäivätyönsä. Tutkimuksesta selvisi, että Kuljettajakoulutus Ky:llä on hyvät edellytykset taloudellisen tilanteensa ylläpitämiseen ja sen parantamiseen.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut haastavuudesta huolimatta innostava projekti. Työn myötä oma tietämykseni tilinpäätöksestä ja tilinpäätösanalyysin laadinnasta on syventynyt. Myös yleisesti ottaen yritystoiminnan taloudellisten seikkojen ymmärrykseni parani. Teoriaosuuden tekeminen ennen empiiristä osuutta auttoi oivaltamaan asiat paremmin ja luomaan uusia näkökulmia. Aiheesta löytyi hyvin kirjallisuutta, vaikka aivan tuoreita teoksia ei ollutkaan saatavilla. Mielestäni mielekkäintä työn tekemisessä oli empiirinen osuus, jossa sai laskea tunnuslukuja, analysoida niitä ja laatia graafisia kuviota. Kuviot ja taulukot selkeyttävät työtä ja niistä näkee vaivattomasti miten yrityksen talous on kehittynyt. Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi työn loppupuolella antoivat erilaista informaatiota yrityksen taloudesta ja samalla lisäsi kiinnostustani entisestään.

LÄHTEET

Alhola, K., Koivikko, A., Rätty, P. & Tuominen, O. 2001. Tilinpäätöksen sisältö. 1. painos. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Balance Consulting. Kauppalehti Oy. Tunnuslukuopas. Luettu 23.11.2014.
<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut>

Kallunki, J. & Kytönen, E. 2002. Uusi tilinpäätösanalyysi. 3. painos. Helsinki: Talentum.

Kirjanpitolaki 1997/1336.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2006. Tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki: WSOYpro.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2012. Hyvä tilinpäätöskäytäntö. 7. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Leppiniemi, J., Leppiniemi, R. & Kaisanlahti, T. 2012. Tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki: Talentum Media Oy.

Lindfors, H. 2009. Tilinpäätös-suunnittelu. 1. painos. Helsinki: Kauppakamari.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2004. Tilinpäätösanalyysi. 2. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Taloushallinto. 2015. Kirjanpidon ABC. Tallennettu 17.02.2016.
<https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/tilikausi-ja-tilinpaatos>

Taloussanomat. n.d. Taloussanakirja. Tallennettu 17.02.2016.
<http://www.taloussanomat.fi/porssi/sanakirja/termi/oikaistu%20tase>

Toimiala Online. Finnvera Oyj. Finnveran tilinpäätöstilastot. Luettu 25.2.2016.
<http://www2.toimialaonline.fi/>

Yritystutkimus ry. 2011. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 9. painos. Helsinki: Gaudeamus.

LIITTEET

Liite 1. Kuljettajakoulutus Ky virallinen tuloslaskelma

Tuloslaskelma

	1.1.2010- 31.12.2010	1.1.2011- 31.12.2011	1.1.2012- 31.12.2012	1.1.2013- 31.12.2013
LIKEVAIHTO	16 995,06 **	13 387,24 **	46 507,50 **	69 439,96 **
Liiketoiminnan muut tuotot	1 905,21 **	1 016,15 **	0,00 **	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-2 003,97	-1 507,15	-7 027,42	-11 000,38
	-2 003,97 *	-1 507,15 *	-7 027,42 *	-11 000,38 *
Ulkopuoliset palvelut	-1 821,18 *	-1 703,47 *	-7 832,31 *	-11 399,48 *
	-3 825,15 **	-3 210,62 **	-14 859,73 **	-22 399,86 **
Henkilöstökulut				
Paikat ja palkkiot	-560,00 *	-840,00 *	-3 360,00 *	-4 500,00 *
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-98,52	-152,77	-364,56	-839,28
Muut henkilösivukulut	-12,48	-17,73	-71,21	-91,80
	-111,00 *	-170,50 *	-435,77 *	-931,08 *
	-671,00 **	-1 010,50 **	-3 795,77 **	-5 431,08 **
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		0,00 *	-1 100,00 *	-825,00 *
		0,00 **	-1 100,00 **	-825,00 **
Liiketoiminnan muut kulut	-6 667,53 **	-7 860,54 **	-16 231,22 **	-18 061,42 **
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	7 736,59 ***	2 321,73 ***	10 520,78 ***	22 722,60 ***
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut korko- ja rahoitustuotot	12,69 *	0,11 *	15,27 *	0,67 *
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-5,00 *	-10,00 *	-20,00 *	-34,60 *
	7,69 **	-9,89 **	-4,73 **	-33,93 **
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	7 744,28 ***	2 311,84 ***	10 516,05 ***	22 688,67 ***
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	7 744,28 ***	2 311,84 ***	10 516,05 ***	22 688,67 ***
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	7 744,28 ***	2 311,84 ***	10 516,05 ***	22 688,67 ***

Liite 2. Kuljettajakoulutus Ky virallinen tase

Tase	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
Vastaavaa				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto		0,00 *	3 300,00 *	2 475,00 *
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		0,00 **	3 300,00 **	2 475,00 **
Pysyvät vastaavat yhteensä	0,00 ***	0,00 ***	3 300,00 ***	2 475,00 ***
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Saamiset				
Lyhytaikaiset				
Myyntisaamiset	122,65	0,00	295,20	148,80
Muut saamiset	122,65 *	346,74	0,00	28,32
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		346,74 *	295,20 *	177,12 *
Rahat ja pankkisaamiset	5 686,72			
Pankkisaamiset	5 686,72 *	3 859,19	3 556,18	7 904,52
	5 809,37 **	3 859,19 *	3 556,18 *	7 904,52 *
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	5 809,37 ***	4 205,93 **	3 851,38 **	8 081,64 **
VASTAAVAA YHTEENSÄ	5 809,37 ****	4 205,93 ****	7 151,38 ****	10 556,64 ****
	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013
Vastattavaa				
OMA PÄÄOMA				
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	-4 757,96 *	-8 096,06 *	-16 653,53 *	-34 079,07 *
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	1 161,45 *	8 805,73 *	11 017,57 *	21 433,62 *
Tilikauden voitto (tappio)	7 744,28 *	2 311,84 *	10 516,05 *	22 688,67 *
Oma pääoma yhteensä	4 147,77 **	3 021,51 **	4 880,09 **	10 043,22 **
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	393,96	40,40	204,49	0,00
Muut velat	1 267,64	0,00	1 927,00	394,42
Siirtovelat		1 144,02	139,80	119,00
Lyhytaikaiset velat yhteensä	1 661,60 *	1 184,42 *	2 271,29 *	513,42 *
Vieras pääoma yhteensä	1 661,60 **	1 184,42 **	2 271,29 **	513,42 **
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	5 809,37 ***	4 205,93 ***	7 151,38 ***	10 556,64 ***

Liite 3. Kuljettajakoulutus Ky Oikaistu tuloslaskelma

KULJETTAJAKOULUTUS KY**OIKAISTU TULOSLASKELMA**

	2011	2012	2013
LIKEVAIHTO	13387,24	46507,5	69440
Liiketoiminnan muut tuotot	1016,15		
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	14403,39	46507,5	69440
Aine- ja tarvikekäyttö	1507,15	7027,42	11000,4
Ulkopuoliset palvelut	1703,47	7832,31	11399,5
Henkilöstökulut	1010,5	3795,77	5431,08
Laskennallinen palkkorjaus			
Liiketoiminnan muut kulut	7860,54	16231,22	18061,4
Valmisteveraston lisäys/vähennys			
KÄYTTÖKATE	2321,73	11620,78	23547,6
Suunnitelman mukaiset poistot		1100	825
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä			
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalent.			
LIIKETULOS	2321,73	10520,78	22722,6
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista			
Muut korko- ja rahoitustuotot	0,11	15,27	0,67
Korkokulut ja muut rahoituskulut	10	20	34,6
Kurssierot			
Sijoitusten ja arvopapereiden arvonalentumiset			
Välittömät verot			
NETTOTULOS	2311,84	10516,05	22688,7
Satunnaiset tulot			
Satunnaiset kulut			
KOKONAISTULOS	2311,84	10516,05	22688,7
Poistoeron lisäys/vähennys			
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys			
Laskennallinen palkkorjaus			
Muut tuloksen oikaisut			
TILIKAUDEN TULOS	2311,84	10516,05	22688,7

Liite 4. Kuljettajakoulutus Ky oikaistu tase vastaavaa

KULJETTAJAKOULUTUS KY**OIKAISTU TASE VASTAAVAA**

	2011	2012	2013
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Kehittämismenot			
Liikearvo			
Muut aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat hyödykkeet yhteensä			
Maa- ja vesialueet			
Rakennukset ja rakennelmat			
Koneet ja kalusto		3300	2475
Muut aineelliset hyödykkeet			
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		3300	2475
Sisäiset osakkeet ja osuudet			
Muut osakkeet ja osuudet			
Sisäiset saamiset			
Muut saamiset ja sijoitukset			
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä			
Leasingomaisuus			
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Aineet ja tarvikkeet			
Keskeneräiset tuotteet			
Valmiit tuotteet			
Muu vaihto-omaisuus			
Vaihto-omaisuus yhteensä			
Myyntisaamiset		295,2	148,8
Sisäiset myyntisaamiset			
Muut sisäiset saamiset			
Muut saamiset	346,74	0	28,32
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	346,74	295,2	177,12
Rahat ja rahoitusarvopaperit	3859,19	3556,18	7904,52
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4205,93	7151,38	10556,64

Liite 5. Kuljettajakoulutus Ky oikaistu tase vastattavaa

KULJETTAJAKOULUTUS KY**OIKAISTU TASE VASTATTAVAA**

	2011	2012	2013
OMA PÄÄOMA			
Osake- tai muu peruspääoma	-8096,06	-16653,53	-34079,07
Ylikurssi- ja arvonnkorotusrahassto			
Käyvän arvon rahasto			
Muut rahastot			
Kertyneet voittovarat	8805,73	11017,57	21433,62
Tilikauden tulos	2311,84	10516,05	22688,67
Pääomalainat			
Taseen oma pääoma yhteensä	3021,51	4880,09	10043,22
Poistoero			
Vapaaehtoiset varaukset			
Poistoero ja varaukset yhteensä			
Oman pääoman oikaisut			
Oikaistu oma pääoma yhteensä	3021,51	4880,09	10043,22
VIERAS PÄÄOMA			
Pääomalainat			
Lainat rahoituslaitoksilta			
Eläkelainat			
Saadut ennakot			
Sisäiset velat			
Muut pitkäaikaiset velat			
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä			
Laskennallinen verovelka			
Pakolliset varaukset			
Leasingvastuut			
Korolliset lyhytaikaiset velat			
Saadut ennakot			
Ostovelat	40,4	204,49	0
Sisäiset ostovelat			
Muut sisäiset korolliset velat			
Muut sisäiset korottomat velat			
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	1144,02	2066,8	513,42
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	1184,42	2271,29	513,42
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	1184,42	2271,29	513,42
Vastattavaa yhteensä	4205,93	7151,38	10556,64

Liite 4. Kuljettajakoulutus Ky tunnusluku laskut

1 (4)

Käyttökateprosentti	$\frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$		
	2011	2012	2013
	$\frac{2321,73}{13387,24} \times 100$	$\frac{11620,78}{46507,5} \times 100$	$\frac{23547,6}{69439,96} \times 100$
	17,34	24,99	33,91

Liiketulosprosentti	$\frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$		
	2011	2012	2013
	$\frac{2321,73}{13387,24} \times 100$	$\frac{10520,78}{46507,5} \times 100$	$\frac{10520,78}{46507,5} \times 100$
	17,34	22,62	32,72

Nettotulosprosentti	$\frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$		
	2011	2012	2013
	$\frac{2311,84}{13387,24} \times 100$	$\frac{10516,05}{46507,5} \times 100$	$\frac{22688,67}{69439,96} \times 100$
	17,27	22,61	32,67

Rahoitustulosprosentti	$\frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$			2 (4)
	2011	2012	2013	
	$\frac{2311,84}{13387,24} \times 100$	$\frac{11616,05}{46507,5} \times 100$	$\frac{23513,67}{69439,96} \times 100$	
	17,27	24,98	33,86	

Oman pääoman tuotto prosentti	$\frac{\text{Nettotulos (12kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin}} \times 100$		
	2011	2012	2013
	$\frac{2311,84}{3021,51} \times 100$	$\frac{10516,05}{4880,09} \times 100$	$\frac{22688,67}{10043,22} \times 100$
	76,5	215,5	225,9

Kokonaispääoman tuotto prosentti	$\frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12kk)}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin}} \times 100$		
	2011	2012	2013
	$\frac{2311,84 + 10}{4205,93} \times 100$	$\frac{10516,05 + 20}{7151,38} \times 100$	$\frac{22688,67 + 34,6}{10556,64} \times 100$
	55,44	147,33	215,58

Omavaraisuusaste	$\frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$		
	2011	2012	2013
	$\frac{3021,51}{4205,93} \times 100$	$\frac{4880,09}{7151,38} \times 100$	$\frac{10043,22}{10556,64} \times 100$
	71,84	68,24	95,14

3 (4)

Suhteellinen velkaantuneisuus $\frac{\text{Oikaistun taseen velat} - \text{saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto (12kk)}} \times 100$

2011	2012	2013
$\frac{1184,42}{13387,24} \times 100$	$\frac{2271,29}{46507,5} \times 100$	$\frac{513,42}{69439,96} \times 100$
8,85	4,88	0,74

Quick ratio $\frac{\text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusarvopaperit}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{lyhytaikaiset sadut ennakot}}$

2011	2012	2013
$\frac{346,74 + 3859,19}{1184,42}$	$\frac{295,2 + 355,18}{2271,29}$	$\frac{177,12 + 7904,52}{513,42}$
3,55	1,7	15,74

Myyntisaamisten kiertoaika $\frac{365 \times (\text{Myyntisaamiset} + \text{sisäiset myyntisaamiset})}{\text{Liikevaihto (12kk)}}$

2011	2012	2013
	$\frac{365 \times 295,2}{46507,5}$	$\frac{365 \times 148,8}{69439,96}$
	2,31	0,78

Ostovelkojen kiertoaika $\frac{365 \times (\text{Ostovelat} + \text{sisäiset ostovelat})}{\text{Ostot} + \text{ulkopuoliset palvelut}}$

2011	2012	2013
$\frac{365 \times 40,4}{1507,15}$	$\frac{365 \times 204,49}{74638,85}$	
9,78	10,62	

4 (4)

Käyttökateprosentti

$$\frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

2011	2012	2013
$\frac{2321,73}{13387,24} \times 100$	$\frac{11620,78}{46507,5} \times 100$	$\frac{23547,6}{69439,96} \times 100$
17,34	24,99	33,91

Liikevaihdon muutos

$$\frac{\text{Liikevaihdon muutos (12kk)}}{\text{Liikevaihto edellisellä tilikaudella (12kk)}} \times 100$$

2011	2012	2013
$\frac{-3607,82}{16995,06} \times 100$	$\frac{33120,26}{13387,24} \times 100$	$\frac{22932,46}{46507,5} \times 100$
-21,23	247,4	49,31

Nettokäyttöpääoman kiertoaika

$$\frac{\text{Nettokäyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto (12kk)}} \times 100$$

2011	2012	2013
$\frac{3021,51}{13387,24} \times 100$	$\frac{1580,09}{46507,5} \times 100$	$\frac{7568,22}{69439,96} \times 100$
22,57	3,4	10,9
